

Антропософски вести

Брой 87
КОЛЕДА
ДЕКЕМВРИ 2024 г.

ИЗДАВА СЕ ОТ АНТРОПОСОФСКОТО ОБЩЕСТВО В БЪЛГАРИЯ

Антропософията е път на познание и себеразвитие, който обхваща сферите на философията и науката, изкуството и социалния ред, предлага духовно-научни методи за развитие на истинско осъзнаване на реалността, дава обективно обяснение за човешката и световна еволюция. Основателят – д-р Рудолф Щайнер (1861 – 1925 г.) предоставя на всяка индивидуалност в пълна свобода обективно да изследва и провери фактите, изнесени от него за видимия и невидимия свят.

СЪДЪРЖАНИЕ

2. Самият дух на добротата се изправи пред лицето ми
3. Образът на Рудолф Щайнер през нашите духовни очи
8. Първите гласови терапевти в България
9. Мистерийните драми и пътят до Торки
12. 42-ра международна конференция на „Школа за разкриване на гласа“
14. Леталната дата не е краят на саможертвата
15. Какво стои зад един Светлик
16. Една нова издателска инициатива
18. Характерът на отделните звукове
21. Първият Гьотеанум
22. Формирането на човека във времето
24. Антропософски групи в България



„Отецът с любовта си вечна
Сина си прати на Земята
да осветява милостиво
с небесен блясък пътя на човека.“

Рудолф Щайнер GA 40

“САМИЯТ ДУХ НА ДОБРОТАТА СЕ ИЗПРАВИ ПРЕД ЛИЦЕТО МИ”

За блестящата сила на Рудолф Щайнер като духовен възпитател

“Аз Ви благодаря, че ми дадохте възможност да Ви помогна”. Това са последните думи, които Рудолф Щайнер, в края на своя земен път, отправя към своя ученик Фридрих Рителмайер, основателят на Християнската общност. Думи като “величествен апотеоз” на тяхната съдбовна среща. Думи, както споделя в своите спомени Рителмайер, отправени като че ли към цялото човечество.

За живота на Щайнер е писано безброй пъти. Естествено, пътищата към опознаването на личността на великия посветен също са безброй и всеки интуитивно подбира своя. В следващите редове ще последваме пътя на Рителмайер, описан в книгата “Моята среща с Рудолф Щайнер”. Причината да изберем точно книга не е случаен. Пасторът на Християнската общност претърпява вътрешна трансформация - преминава през трудности, обрати, колебания, докато израсте до момента, в който с доверие и разбиране приема духовните истини. Дълго подготвяно преобразяване, което с помощта на тихото напътствие на неговия житейски учител, преодолява вътрешните съмнения и спомага пълноценно да се разгърне духовният заряд на Рителмайер. Книгата се появява за първи път три години след смъртта на Щайнер и една от целите ѝ е “с помощта на такива допълващи разкази и описания да се оформи един действителен и завършен образ на Рудолф Щайнер.” Благородна цел, която авторът сърдечно и систематично изпълнява.

И така, образът на мировия учител се дообогатява не само от блестящите описания в спомените на Рителмайер. Самото лично израстване на християнския пастор ни дава един по-различен образ на Щайнер, като ненадминат духовен възпитател. Именно това прави тази книга толкова ценна.

За душевното излъчване

Първата среща на Рителмайер с Рудолф Щайнер се състои на 28 август 1911 в Мюнхен. Рождената дата на Гьоте по един мистериен начин ги събира. Рителмайер е на 38 години, а Щайнер - на 50. В лекционната зала Рителмайер наблюдава как аудиторията очаква “един изключителен човек, един предводител на човечеството, когото те дълбоко почитаха и който се движеше съвсем по човешки сред тях”. Макар да не споделя нищо особено като първи лични впечатления, възпитателното семенце вече е посято в душата му.

По това време, а и няколко години след това думите на Щайнер си остават ненапълно разбрани от младия пастор, но пък интересът към личността му расте. В личните срещи и разговори го впечатлява топлата човешка загриженост, с която се посреща всеки въпрос. Появяват се първите позитивни впечатления за “извънредната духовна сила и подвижност”, с които са изнасяни лекциите. “Неговият поглед

излъчваше такава чистота и подкупваща истинност, такава сила и скромност...”, пише Рителмайер. На много места в спомените си той споделя за излъчването, което струи от лицето на Щайнер: “Погледът, изпълнен с доброжелателство и приятелски чувства, нахлуваше право в душата ми.”

Навярно на това бъдещо доверие душевно изражение се дължи една от първите крачки, които протестантският пастор прави към Антропософията, въпреки своите вътрешни религиозни протоворечия. “... непосредственото впечатление от Рудолф Щайнер беше такава, че доверието в неговото дело нарастваше толкова повече, колкото по-отблизо го познаваше човек”, пише Рителмайер. По препоръка на своя ментор, освен с четене на антропософска литература, се залавя и с окултните упражнения, за чиито благотворни последствия споделя в последващи срещи с Щайнер. “Въпреки цялата си изключителност, той често можеше да ни изненада с чисто човешки измерения.”, едно докосващо споделяне след години близко приятелство.

За личните срещи и разговори

Нека сега мислено се пренесем в хотел “Максимилиян” в Нюрнберг. По стълбите се качва Рителмайер, притеснен от предстоящата му първата лична среща с един изключителен човек. Вратата е полуотворена, поредният гост е изпратен, а погледът на Щайнер се вглежда с нарастващо внимание в пастора...

“- Разрешете да ви попитам, д-р Щайнер.

- Питайте каквото искате... Никога не съм казал нещо, без да бъда напълно сигурен в него.”

Не, това не е първият им разговор. Много срещи ще се случат, за да могат да говорят така свободно. Но е важно да отбележим, че именно в тези съкровени моменти на човешки разговор нараства вътрешният импулс на доверие към истините, изказани от един велик посветен на своето време. Антропософията не съществува само в лекциите, тя живее и в човешките взаимоотношения и връзки. А Щайнер живееше антропософските истини, за които говореше. Ето какво пише Рителмайер: “Изтъкан сякаш от съчувствие и грижи за другите, той изслушваше всеки, а после питаше, отговаряше, разказваше.” Какво по-голямо доказателство от това да се отнасяш към другите с човешка топлина и разбиране. “Съчувствието му към хората и вътрешната му свързаност със събитията на епохата бяха осезаеми и живи.”, споделя по повод разговорите им през военните години.

В немалкото лични срещи, независимо от въпросите, които се поставят, разговорите винаги са истинни. По повод съмненията си спрямо Антропософията Рителмайер споделя: “... към подобни съмнения и предпазливи проверки, той се отнасяше с радост, а не с досада. Срещаше ли недоверие, това само го задължаваше още повече.” Без да накърнява по никакъв начин човешката свобода! Смирено и търпеливо, “... той считаше за най-голяма окултна грешка някой да налага своя авторитет. Често се чуваха думите му: “Сега в епохата на Съзнаващата душа всеки трябва лично да воюва

* Бел.авт. Всички цитати, използвани в статията, са от книгата *Моята среща с Рудолф Щайнер* на Фридрих Рителмайер, Антропософско издателство “Димо Даскалов”, 1993

за своите убеждения.” След всеки разговор се прави по една крачка към разбирането на антропософските истини. Макар нещата да се развиват бавно, “д-р Щайнер никога не даде израз на своето разочарование и понасяше нашата мудност с доброта и търпение.”

За лекциите и словото

Духовното възпитателно изкуство винаги минава и през словото. Антропософското слово, ние знаем, е по-различно. И Рителмайер достига до точното прозрение за това - “Човек трябва да чете вътрешно свободен, с много по-голяма непредубеденост... и да не избързва нито с отхвърлянето, нито с одобрението си, да е проникнат с душевно спокойствие...”. За една от първите лекции, на които се сблъсква с ораторското майсторство на Щайнер, той сърдечно споделя, че “Щайнер позволяваше на Гьоте да бъде истинският Гьоте.”

По време на лекциите наблюдава Щайнер и ни предава в жив образ неговото поведение - “Неговият поглед се носеше над слушателите, сякаш там, над главите им опипваше подвижни и вълнуващи сцени, за да ги възпроизведе веднага - безкрайно буден и предпазлив - с една подкупваща нежност.” За духовното присъствие по време на лекционните цикли говорят и други автори. Рителмайер е впечатлен как Щайнер се справя “с тези връхлитащи изживявания и образи, които го обкръжават при всяка една лекция!” На по-късен етап допълва: “Пред подвижния и напирещ духовен свят той стоеше изправен в целия си ръст.”

Макар да е необходимо да минат години в четене, упражняване, слушане на лекции и лични разговори, невинаги думите на Щайнер биват разбрани в дълбочина. След една от лекциите, самият лектор му споделя: “Аз говоря за тези неща и съвсем преднамерено си служа с такъв стил на изразяване. Ако говорех по друг начин, би пострадала човеш-

ката смелост.” Това отново показва огромната отговорност на великия възпитател на нашето време. “Подбираше много бавно думите си с такова съзнание за своята отговорност, каквото човек изобщо не може да си представи... като в един храм и свещенодействаше там под погледа на висши сили.”

Завещание към човечеството

“Да, без д-р Щайнер ние нямаше да намерим Христос.”, възкликва Рителмайер години, след като преодолява своята вътрешна несигурност и през Антропософията достига до идеята за Християнската общност. Години, в които Щайнер търпеливо и другарски го подкрепя по пътя към разгръщането на азовите му сили, за да се проявят те в най-добрата си форма. Без натиск, без проповеди, а с доверие и разговори. “В своите съвети той беше извънредно предпазлив и внимателен... самата квинтесенция на човешката съвест... той напътстваше всеки тихо и нежно, с неопикуема доброта и човечност... доверието към него израстваше естествено...”

“А начинът, по който Рудолф Щайнер обединяваше в едно цяло смазващата необходимост и свободната воля, винаги ме е поразявал изключително силно.” Тези думи на Рителмайер за пореден път обрисуват великото многообразието на личността на Щайнер и трудностите, пред които той е бил изправен всекидневно през целия си живот - да изпълни своите духовни цели, но да опази човешката свободна воля. “Изобщо, той действаше като възпитател, а не като пропагандатор.”

И накрая като завещание към нас самите, да завършим с думите на Рителмайер: “Огромни тайни останаха несподелени с нито един човек на Земята... Щайнер казваше само това, което можеше да помогне, и избягваше всичко, което можеше да навреди, дори и в най-далечно бъдеще.” Прозрението на един блестящ духовен възпитател!

Кристина Димова

ОБРАЗЪТ НА РУДОЛФ ЩАЙНЕР ПРЕЗ НАШИТЕ ДУХОВНИ ОЧИ

В навечерието на Рождество заедно с вас, нашите читатели, сътворихме обща сетивна картина, изобразяваща раждането и живота на антропософския импулс в нашите души. Поводът бе годишнината, която предстои да отбележим - 100 години от смъртта на доктор Рудолф Щайнер. Макар да завърши земния си път, той ни остави необятно лекционно наследство; въпроси, по които да работим; завеща ни заръката да продължим да развиваме духовната наука.

Нека сега обърнем поглед към “личната среща” с Щайнер и задачите, които стоят пред нас като антропософи. Зададохме ви седем въпроса, свързани с това как срещата с Антро-

пософията повлия на вашия житейски път. Като седем порти към съкровения вътрешен свят на всеки един от нас. В следващите редове можете да прочетете първите отговори на нашите читатели. Като картина-пъзел от споделени опитности и мисли, които по един сърдечен начин привнасят към образа на Антропософията, живееща в нас. Вашите истории, също така са безценна подкрепа и въздъхновение за проходащите по пътя към духовните истини, изнесени от един велик посветен.

Кристина Димова

Гледам аз във Слънцето,
Говори, озарявайки ме,
неговата светлина
За Духа, който с благодат изпълнен
Чрез мировите същества властва.
Слънце, ти на лъчите носител,
Веществената сила на светлината твоя
Живот извиква от Земята
С дълбини безмерно дълбоки.
Чувствам аз в сърцето мое,
Говори Духът със своя собствен глас
За човека, когото той
През вечността и всички времена обича.
Сърце, ти на душите носител,
На светлината твоя духовната сила
Живот извиква от човека
С дълбини безмерно богати.
Да видя мога аз, нагоре вгледан,
На Слънцето в светлия кръг
Сърцето могъщо на света.
Да почувствам мога аз, навътре вгледан
В живота топъл на сърцето :
Човекът - Слънце одушевен.

Рудолф Щайнер 1924 г
превод: *Димитър Димчев.*

1. Споделете за Вашата първа среща с творчеството на Рудолф Щайнер?

Срещата ми с антропософията и Рудолф Щайнер беше през 2000г. когато открих негови книги в интернет. Първата, която прочетох беше „Въведение в тайната наука“. От този момент усещам изучаването на антропософията като вътрешна необходимост и път. През годините дотогава имах много въпроси, които не намираха удовлетворяващ отговор в никое от изследваните до този момент духовни направления. И тук дойде антропософията. Търсенията ми намериха благодатна почва, в която да покълнат, постепенно придобиха смисъл и пъзелът с много малки парченца започна бавно да се подрежда. И всяко парченце, което си идва на мястото, откриваше нови пътища, нови въпроси и техните отговори. Тази необятност и пространство ми дават вдъхновение и събуждат в мен дълбоко възхищение и благоговение пред творението.

2. Кое бе онова - дълбоката мъдрост в лекциите, личен въпрос, разговор в антропософска група, семинар, което провокира Вашия интерес към личността и живота на Щайнер?

За мен Щайнер и антропософията са неразривно цяло. И в този аспект задълбочаването беше през пеенето и обучението по „Антропософска терапия чрез пеене“ с Теодорос Ригас. Това бе път на вътрешно израстване и трансформация. Продължи дълго, но всичко има смисъл и точно място в живота, защото пътят на промяна е необходим, за да доведе до нещо цялостно и съществено. Обучението по антропософска арт терапия с Гога Джапаридзе добави изграждащи цветове и форми и нови за мен душевни аспекти на изкуството.

3. Какъв бе Вашият път към тази велика индивидуалност? Имаше ли трудности, обрати, колебания, съмнения или напротив - подходихте с пълно доверие и разбиране към истините, които изнася в света?

Никога не съм имала съмнения по отношение на Щайнер, независимо в кой период след откриването на антропософията. Дори и да не съм разбирала нещо, съм го приемала на едно душевно ниво с пълно доверие и усещане за правдивост. За мен той е „стълб на истината“, пазител и озаряваща същност, посветила себе си на човечеството.

1. Споделете за Вашата първа среща с творчеството на Рудолф Щайнер?

През далечната 2001-2002, вече не помня точно, моят духовен будител (явно по карма), който беше един от най-близките приятели на баща ми, доцент ДМН Димитър Калев ми подари първата книга, старото издание на която тъкмо беше излязла от печат - „Същността на музикалното и тоновото изживяване в Човека“. Доста преди това аз го бях попитала откъ-



Цвета Мишкова

4. Кои събития от живота на Щайнер са Ваше пътеводно вдъхновение?

Целият живот и дело на Щайнер за мен са извор на вдъхновение и преклонение пред делото на тази велика индивидуалност. И значимостта на това не може да бъде възприета само с ума, тя е обект на дълбоки вътрешни събития и трансформации, експериментиране и проверка, натрупване на опит и прилагане на наученото.

5. Какво се промени у Вас самите след срещата с Антропософията?

Най-точно казано – всичко. Промениха се възприятията, вижданията ми, отпаднаха много погрешни убеждения, открих работещи принципи и подходи. Появиха се отговори на въпросите ми, но и същевременно възникнаха нови търсения. Това вътрешно движение ме води през процесите и изследването ми доставя радост. Възприемам го като бавно и методично структуриране на моята същност, подкрепа и духовна светлина пътя.

6. Ако имаште тази възможност, кой е Вашият крайгълен въпрос, който бихте задали на Щайнер в личен разговор?

Много се вълнувам от темата за морала, неговата същност, проявление, значение за живота – настоящ, минал, бъдещ. Моето усещане е, че е изключително важен, но и често липсващ като фундамент за едно духовно израстване. Какво е мястото на морала във взаимоотношенията между човек и човек, но и в група или общност? Може би тези въпроси граничат и с въпросите поставени в „Необходимост и свобода“.

7. Като антропософ и приемник на щайнеровите идеи какво бихте искали да внесете от Вас в света?

Често антропософията е възприемана като „суха“ материя, позиционирана само в ума. Но истината е, че който се е срещал с нейните практически приложения, не може да остане равнодушен. Смятам, че е много важно практическите приложения все повече да навлизат в живота на хората в България. Това са и възможности за докосване до необятното знание и проявление. Пътят на „влизане“ в този свят за всеки е различен и точно практикуването отваря нови хоризонти. Вярвам, че антропософията е за Човека, не само за антропософа. В това направление е и моята работа.



Радослава Ангелова

де черпи толкова много знания и говори така сладкодумно, че непрекъснато го слушах с голям интерес на литературно-музикалните вечеринки у дома, които баща ми организираше с колеги и приятели. Тогава той назова името Рудолф Щайнер. Беше ми много познато, незнайно как, но бях още много малка и пътят ми беше да премина през други житейски събития, докато отново дойде моментът да взема в ръцете си подарената ми книга, която изчетох за

една вечер и всичко, което пишеше вътре беше като едно велико резониране със собствените ми преживявания на музиката, с която бях свързана от дете. Толкова ме впечатли, че на другия ден отидох в книжарницата и купих всички книги на Рудолф Щайнер, които се намираха в нея и продължих денонощно да ги чета.

2. Кое бе онова - дълбоката мъдрост в лекциите, личен въпрос, разговор в антропософска група, семинар, което провокира Вашия интерес към личността и живота на Щайнер?

Към личността на Рудолф Щайнер имах интерес от самото начало на запознанството ми с неговото творчество. Езикът, словото, което беше толкова вдъхновяващо и всеоткриващо познания, е свързано директно със самата му личност. За мен това е едно цяло, като че ли цялата си същност той разкрива чрез духовното си слово.

3. Какъв бе Вашият път към тази велика индивидуалност? Имаше ли трудности, обрати, колебания, съмнения или напротив - подходихте с пълно доверие и разбиране към истините, които изнася в света?

Никакви съмнения или колебания не съм имала. За мен това беше очакван момент в моята биография, който несъзнателно знаех, че ще дойде и го приех с безкрайна радост и доверие, като нещо самоподразбиращо се да се случи. Още от малка знаех, че съществува прераждане, че еволюцията се случва подобно на спирала и много други неща, и когато ги открих написани толкова понятно, бях много щастлива. Това, което растеше и продължава да расте в душата ми, е благоговението пред самото случване на Антропософията през тази велика индивидуалност. Постоянно се питах каква ли може да бъде тази същност, която да може да носи в себе си тази огромна способност да обхване и даде цялото това неимоверно знание на хората по толкова достъпен начин. Благоговението ми пред духовния свят за Антропософията и Рудолф Щайнер е неопишуемо.

4. Кои събития от живота на Щайнер са Ваше пътеводно вдъхновение?

Най-вече ме потресе и трогва неговата морална личност, неговата доброта и благодетелност, неговите истински Христови качества, които са били неговата личностна обвивка. Той самият е пример и доказателство за всичко, което говори. За мен това е все едно да имаме лицето на Христос пред нас. Това е доказателството за истината, която той донася, защото той самият е лице на тази истина.

1. Споделете за Вашата първа среща с творчеството на Рудолф Щайнер?

Беше първият педагогически цикъл „Общото човекознание като основа на педагогиката“ - през есента на 2016 година, когато ме поканиха да проведа две епохи с най-големия клас във валдорфското училище в София. Имах възможност да участвам в педагогическите съвети още преди да дойде времето за епохите, тогава колегиата



Веско Василев

5. Какво се промени у Вас самите след срещата с Антропософията?

Разбира се, цялата ми биография се промени, защото започнах да работя в лоното на Антропософията в работата си като терапевт и в социалната си работа. Разбирането ми как трябва да се промени светът, какви са целите на човечеството, какъв е пътят за промяна на собствената личност и цялото дълбоко познание за Човека и Космоса са ми пътеводител в моите инициативи, които се старая да претворя в живота. Насоките, които са ми житейски близки, са социалната и духовна сфера, педагогика, лечение и всички направления, свързани с това. Опитвам се да правя всичко по силите си, за да променям мисленето си и морала си, да намирам колкото се може повече хора, които, ако е възможно да намерят или да започнат своята Антропософска карма, защото знам колко е важно това за бъдещето.

6. Ако имаште тази възможност, кой е Вашият крайгълен въпрос, който бихте задали на Щайнер в личен разговор?

Въпросите непрекъснато се умножават, колкото повече чета Антропософия. Те са свързани с всичко това, което той не успя да даде поради времето и поради незрялостта на хората, макар че бих казала, че ако сега би живял, сигурно и толкова въпроси не биха му задали. Не знам какво да мисля за това кога хората са били по-мъдри и по-търсещи. Разбира се, времето, когато е бил на земята е било най-точното време и съм безкрайно благодарна на всички хора около него за всичко, което са направили, за да имаме сега цялата тази мъдрост на една ръка разстояние. Благодарна съм и на тези развити умове, които продължават да развиват Антропософията и на това, че мога да ги срещам, говоря с тях и да ги чета.

7. Като антропософ и приемник на щайнеровите идеи какво бихте искали да внесете от Вас в света?

Това, което възможностите ми позволяват, аз се старая да внасям в света. Това, което се опитвам да правя, е да донеса Антропософията до повече хора, а какво те ще направят с това, вече е тяхна свободна воля. Приемник на Щайнеровите идеи според мен не е правилно да се каже, защото това не са никакви идеи на една личност, а това са духовни истини, които един посветен е имал мисията да донесе на хората. Та ако знаем една истина - нали ще се стремим всичко да се доближава до тази истина. Това бих желала и аз - да се доближавам до истината, т.е. до Христос.

изучаваше точно тези лекции.

2. Кое бе онова - дълбоката мъдрост на дадена лекция, личен въпрос, разговор в антропософска група, семинар, което провокира Вашия интерес към личността и живота на Щайнер?

От самото начало на познанството ми с творчеството на Щайнер най-вълнуваща за мен

е светлината, която той хвърля върху въпросите от областта на природните науки. В една от първите лекции, които прочетох пишеше, че без човека земята би била мъртво небесно тяло, а до този момент бях убеден, че точно човекът ще я превърне в такова. Макар че умът ми не може да го побере напълно, сега след осем години вече разбирам какво означава неговото твърдение.

3. Какъв бе Вашият път към тази велика индивидуалност? Имаше ли трудности, обрати, колебания, съмнения или напротив - подходихте с пълно доверие и разбиране към истините, които изнася в света?

За първи път чух името му през 2007 година в групата за изучаване на беседите на Учителя Петър Дънов, в която се бях включил наскоро. Там хората често го цитираха, но аз не обръщах особено внимание на самата му личност.

4. Кои събития от живота на Щайнер са Ваше пътеводно вдъхновение?

1. Споделете за Вашата първа среща с творчеството на Рудолф Щайнер?

През 1981 година прочетох цикъл за Евангелието на Марко.

2. Кое бе онова - дълбоката мъдрост на дадена лекция, личен въпрос, разговор в антропософска група, семинар, което провокира Вашият интерес към личността и живота на Щайнер?

Погледът му дори от снимка проникна в душата ми. Беше и като подканване към духовна активност – без да ме принуждава и даващ сили.

3. Какъв бе Вашият път към тази велика индивидуалност? Имаше ли трудности, обрати, колебания, съмнения или напротив - подходихте с пълно доверие и разбиране към истините, които изнася в света?

Път на скромнен съизследовател на духовните истини и благодарност за милостта на съдбата. Подходих с пълно доверие, защото получавах отговори на всички въпроси.

1. Споделете за Вашата първа среща с творчеството на Рудолф Щайнер?

Преди 20 години. Лекциите върху Евангелието на Лука бяха задвижващ механизъм после "Философия на свободата" отпечата себе си в мен и Рудолф Щайнер стана Настояще и Бъдеще в моя Живот. Разкривайки ми Кристиан Розенкойц, получих най-висшето благо за нашата епоха.

2. Кое бе онова - дълбоката мъдрост на дадена лекция, личен въпрос, разговор в антропософска група, семинар, което провокира Вашият интерес към ли-



Йордан Димитров

4. Кои събития от живота на Щайнер са Ваше пътеводно вдъхновение?

Коледното събрание.

5. Какво се промени у Вас самите след срещата с Антропософията?

Промени се скалата на ценностната ми система. Приоритетите в живота ми също се промениха.

6. Ако имаште тази възможност, кой е Вашият крайъгълен въпрос, който бихте задали на Щайнер в личен разговор?

Въпросът за неизнесената втора част на последната му лекция на 28 септември 1924 г.

7. Като антропософ и приемник на Щайнеровите идеи какво бихте искали да внесете от Вас в света?

Всички членове на Обществото, които не са били във Валдорфско училище, да изучават Гьотеанизъм, защото Валдорфското образование е Гьотеанизъм, приложен на практика

ността и живота на Щайнер?

"Философия на свободата" стана крайъгълен камък за разбиране на антропософията.

3. Какъв бе Вашият път към тази велика индивидуалност? Имаше ли трудности, обрати, колебания, съмнения или напротив - подходихте с пълно доверие и разбиране към истините, които изнася в света?

Отначало ме хвана за ръката и ме поведе по всички криволичещи пътеки и ме мъчи, докато не се увери и ме изпита и тогава бях допуснат в неговия път.



Румен Ройдев

Това, че началото на трудовата му биография е белязано с обработка на научните съчинения на Гьоте.

5. Какво се промени у Вас самите след срещата с Антропософията?

Най-ярката промяна е, че откривам троичности във все повече неща и явления.

6. Ако имаште тази възможност, кой е Вашият крайъгълен въпрос, който бихте задали на Щайнер в личен разговор?

Бих го помолил да ми разясни двата типа хранене при човека.

7. Като антропософ и приемник на щайнеровите идеи какво бихте искали да внесете от Вас в света?

Искам да съм съучастник в развитието на човечеството, засега като учител със свобода да води учениците си по начин, който прецени за най-добър.

4. Кои събития от живота на Щайнер са Ваше пътеводно вдъхновение?

Езотеричните уроци и Първи клас.

5. Какво се промени у Вас самите след срещата с Антропософията?

Чувствам Антропософията във всяко свое действие. Във всяко свое движение. Във всеки жест.

6. Ако имате тази възможност, кой е Вашият крайъгъл-

1. Споделете за Вашата първа среща с творчеството на Рудолф Щайнер?

Преди почти 30 години в един вестник прочетох малък текст от Рудолф Щайнер. Мой познат ми препоръча книгата му „Как се постигат познания за висшите светове“. Тя за мен се превърна в истинско откровение и ми даде отговор на много важни въпроси за живота, за света, за истинското познание, себепознание и духовно развитие.

2. Кое бе онова - дълбоката мъдрост на дадена лекция, личен въпрос, разговор в антропософска група, семинар, което провокира Вашият интерес към личността и живота на Щайнер?

Дълбока мъдрост има във всичко казано и написано от Рудолф Щайнер! Изключително важни за мен са неговите думи за пътя на духовния изследовател, че това е „път на преклонение пред истината и познанието“, че най-важните качества, които трябва да развива човек, за да бъде истински окултен ученик са; любов, благоговение, смирение, прошка, търпение, скромност, мъдрост и др.

3. Какъв бе Вашият път към тази велика индивидуалност? Имаше ли трудности, обрати, колебания, съмнения или напротив - подходиците с пълно доверие и разбиране към истините, които изнася в света?

Приех с пълно доверие и благоговение личността на Рудолф Щайнер и неговото велико дело! От изключително значение за мен са всички практически антропософски дейности, които той дава. Рудолф Щайнер показва как висшето познание може да има проявление във всички области на живота ни и как Духовната наука да се превърне в действена практическа сила.

4. Кои събития от живота на Щайнер са Ваше пътеводно вдъхновение?

Вдъхновение за мен са неговата безпределна смелост, любов, вяра и непоколебимата му воля да извърви своя път на духовен учител докрай, след пожара на Първия Гьотеанум, въпреки неимоверните трудности и страдание!

5. Какво се промени у Вас самите след срещата с Антропософията (и интереса към живота на Щайнер)?

В Антропософията намерих нов смисъл на живота си. С това познание по-различен начин гледам на света, на чове-

лен въпрос, който бихте задали на Щайнер в личен разговор?

Кога би създал втори и трети клас?

7. Като антропософ и приемник на Щайнеровите идеи какво бихте искали да внесете от Вас в света?

Работя върху това Валдорфската педагогика да бъде утвърдена от Министерството на образованието, като реална образователна система в България.



Вихра Калапишева

ка на духовността!

Дължа огромна благодарност на Светла Бисерова, на Лиляна Калчева, на Нина Стамова, на Богдана Вулпе, на Лалка Фингарова и на всички приятели от антропософската група „Михаил“, които ме приеха сред тях и ми помагаша да вървя по духовния път на развитие. Защото нашата най-голяма сила като човешки същества е в това да сме заедно, да се подкрепяме, да творим, да оживотворяваме Антропософията!

Бих искала да следвам думите на Апостол Павел допълнени от Рудолф Щайнер: „Не аз и моето лично спасение, а Христос в мен и спасението на света!“

6. Ако имате тази възможност, кой е Вашият крайъгъл-лен въпрос, който бихте задали на Щайнер в личен разговор?

Отговор: Бих помолила Рудолф Щайнер да разкрие тайната на етерното сърце.

7. Като антропософ и приемник на щайнеровите идеи какво бихте искали да внесете от Вас в света?

Бих искала да продължавам, да работя като арттерапевт, за да помагам на хората за тяхното духовно израстване, чрез средствата на изкуството, с помощта на терапевтичното рисуване да постигат укрепване, хармонизиране и тонизиране на своето душевно и физическо здраве с практикуването на антропософската социална художествена терапия, а също и да се включвам активно в антропософския живот в България.

Пред портрета на Рудолф Щайнер

Пред теб в благоговение душата ми мълчи...

Отмерва пулса на оставащото време,
когато прошка в твоите очи
ще е наградата за мене.

Вихра Бояджиева-Калапишева

ПЪРВИТЕ ГЛАСОВИ ТЕРАПЕВТИ В БЪЛГАРИЯ

В периода 28 октомври-3 ноември в София се състоя дипломирането на курса по „Антропософска терапия чрез пеене“ и празничното му завършване. Изучаваните предмети по време на обучението бяха „Терапия чрез пеене“, „Антропософска медицина“, „Музикална феноменология“ и „Евритмия“. Преводач и приятел през тези години беше Катя Белопитова, вдъхновяваща със своя професионализъм, артистичност и одухотворена скромност. Дипломирането се състоя на няколко етапа – защита на медицински случай, представяне на художествена идея /чрез пеене, говор, евритмия или друго художествено изкуство/ и събеседване с преподавателите.



Всеки ден от понеделник до петък дипломантите защитаваха своите медицински случаи. Възможността да представи своята работа пред колеги, да обсъдиш казуси или да инспирираш нови идеи, направи това не просто дипломна работа, а един път на свързване със същността на терапията. Вълнуващо и докосващо беше това да видиш как в представените случаи всеки нуждаещ се от помощ достига до правилния за него терапевт. Защото никой не е в състояние да помогне на всеки или да му даде магическо хапче, с което да спре болестен процес. Но когато срещнеш правилния човек, който да те „хване за ръка“ и заедно да извървите един път на търсене и намиране, на трансформация и пробуждане, това е разковничето за всяка терапия. Наред с разбираемото вълнение имаше много радост и едно друго усещане, потапящо в естеството на разглежданите процеси. И колкото повече погледът се насочваше в дълбочина, толкова повече душевните възприятия се изтегляха нагоре към едни други светове. По време на курса многократно сме разглеждали и сме работили върху действителни случаи, но тази последна стъпка бе необходима и то не от формалност, а поради завършването на един цикъл. Представянето на случаите беше живо, с дискусия, анализ от преподавателите, практическо приложение на предложенията - един истински творчески процес в търсене на най-подходящия терапевтичен подход към всеки от хората.

Открито представяне на дипломна работа „Художествена част“, отворена за външна публика, се състоя на 2

ноември. Този празничен ден разкри едни други пластове, останали невидими по време на обучението. Преподавателите, а и самите участници имаха възможността да се срещнат един с друг, чрез различни свои аспекти – докосващо и вълнуващо. Идеите бяха представени чрез музика, пеене, танц, евритмия, рецитации, театър, куклен театър, театър на сенките, пантомима. Повечето от представящите участваха и в художествената идея на своите колеги. Цялостната организация на случването и представянето беше плод на усилията и включването на всички участници, едно сплотяване в общата идея. Кулминацията на вечерта беше в раздаването на дипломите, сертификатите и заключителните слова на всеки от преподавателите. Теодорос Ригас направи един ретроспективен поглед на цялото обучение – от зараждането, стартирането, през всички трудни и щастливи моменти – до окончателното завършване. Д-р Ерих Скала освети една много интересна аналогия – както нито една клетка в човешкия организъм не е същата след 7 години, така и всички ние, преминали през този почти 7 годишен период не можем да бъдем същите. Той отправи поглед в бъдещето: „Пожелавам ви хората да ви намират!“. И това наистина е най-важното за един терапевт – да бъде разпознат от нуждаещия се, той да му се довери и да пожелае съзнателно да участва в своя процес на лечение. Торбен Майвалд, със своя фин усет за феномените в света, докосна сърцата на всички с топлите си думи за нашата работа и случилото се през последните дни, за тяхното значение не само за нас, но и за бъдещето, като безценни парченца от бъдещия Йерусалим.

3 ноември беше заключителният етап от празничното завършване, споделен и с отворени врати за всички желаещи да присъстват. Д-р Ерих Скала изнесе лекция: „Формиране, въздействие и работа на човешкото сърце“. Неговият образен, жив начин на поднасяне на тази материя оставят отпечатък на душевно ниво и всеки може да си тръгне от една такава лекция не само с повече знания на човека, но и с душевни преживявания на тези знания.

Последва концерт с Кампанула на Торбен Майвалд. Присъстващите споделиха емоциите и възприятията от музикалното преживяване. Торбен Майвалд имаше изненада и създавайки една вълшебна, медитативна атмосфера, чрез силно въздействащите звуци на кампанулата, „нарисува“ душевен портрет на всеки един от дипломантите на курса, преподавателите и Катя Белопитова. Вечерта завърши с хорово пеене, много душевна радост и надежда за продължаване на този импулс в България.

Дълбока благодарност от курса бе отправена към административното ръководство и учителския състав на Валдорфско училище „Проф. Николай Райнов“, което беше домакин в периода март 2020 – октомври 2024г. и независимо от финансовите затруднения, пред които бяха изправени двете страни, училището създаде уютна, удобна и приятелска среда, в която изследвахме звуковото пространство и преживявахме звука. Съвсем естествено този подкрепен процес изгради топла връзка между живота на училището и инициативите на Антропософското общество. И така Бълга-

рия вече има своите 11 гласови терапевти: Снежана Бечева, Петя Недева, Диляна Конова, Саманта Абушева, Силвия Николова, Даниел Захариев, Ралица Ковачева-Бежан, Златина Стойчева, Цвета Мишкова, Красимира Калчева, Калина Радичева.

Довеждайки до успешен край това дело, можем да погледнем напред и да си пожелаем разгръщането и усилването на този импулс, успешна терапевтична работа на за-

вършилите и среща на все повече хора с „Антропософската терапия чрез пеене“. Защото този студент, материален свят има нужда от душевна топлина, а най-добрият катализатор за това е пеенето.

Като продължение, през следващата година, предстоят събития за инициране на нов 5-годишен курс по „Антропософска терапия чрез пеене“.

Цвета Мишкова

МИСТЕРИЙНИТЕ ДРАМИ И ПЪТЯТ ДО ТОРКИ

продължение от миналия брой

Изминават тринадесет години от края на тази история. Действието отново се пренася върху тези герои, появяват се и нови герои, разбира се. Започва следващата драма, която е „Пазачът на прага“. Тя започва с една сцена, в която дванадесет човека стоят и обсъждат Мистичния съюз. Появява се и Щрадер с едно трикратно похлопване. Разбира се, това са ситуации, в които хора, които са извън езотериката, коментират какво правят другите, които са вътре. И тези дванадесет души имат различни гледни точки. Някои са по-ариманични, други по-луциферични, някои са недоволни, други са пренебрегнати. Всичко това се развива в човешката душа. Някой е в езотеричен клас, друг не е. При някои има отблъскване, при други няма. Всички тези настроения са много добре обхванати от Щайнер и всичко това заслужава човек да се потопи, за да намери себе си.

В една друга лекция, по-късно Щайнер казва, че сред тези дванадесет човека той е представил една индивидуалност в нейните четири инкарнации. Тази индивидуалност, която е представена в четири инкарнации, е била Илия, Йоан Кръстител, Рафаел и Новалис. Голяма загадка е кои са тези четири герои. Човек трудно може да ги открие по начина, по който те разговарят. Ето че Щайнер е заложил едно скрито познание в това. Водещата нишка в тази трета драма вече е при Щрадер. Той трябва да премине през своите духовни изпитания. Йохан е вече Йоханес Томазий. Той се появява и отново е свързан с Мария. Те са преминали периода на раздялата. Водещото в тази четвърта картина е разговорът между Щрадер и Теодора. Изминал е един седемгодишен период, в който двамата много добре са се подкрепяли. Теодора е била свързана с Щрадер през тези тринадесет години и особено последните седем. Тя му е вдъхнала сили, Щрадер се е нуждаел от нейната подкрепа и ѝ благодари. Но сега Теодора е в труден момент. Тя е изгубила своето ясновидство и своята душевна сила. Тя е в една криза, а той се чувства по-добре и трябва да я подкрепи. В целия дълъг разговор, който те водят, като преглеждат миналото си, Щрадер ѝ благодари, а в същото време силите все повече напускат Теодора. Тя говори за своите изживявания. Тя е на прага на бездната, преследват я някакви чудовища и зверове. Колкото и да не иска да го разкрие, тя намира, че този дух, който я преследва, е астралната същност на Йоханес. Както видяхме в по-предишната драма, Томас и Сесилия бяха брат и сестра. И сега изведнъж тази братска любов от предишната инкарнация се изявява като една страст, с която Йоханес преследва Теодора. Тя не може да понесе всичко

това и скоро умира, но даже и умирайки, душата на Теодора продължава да бъде преследвана от Йоханес.

Скоро след това Щрадер отива при семейство Балде, за да сподели тази загуба. Както знаем, те са ясновидци и са другите утешители. Докато говори с тях, споделяйки тази загуба, душата на Теодора се появява. Тя винаги ще се появява от тук нататък и ще подкрепя Щрадер в неговия път. Теодора казва, че сърцата трябва да разгадаят кармата. След това действието се пренася в етерния свят, където много от нашите герои трябва да се срещнат с Луцифер и Ариман, и да застанат отново пред Пазача на прага. Пазачът на прага се появява в седма сцена и сега идва на преден план. Той трябва да предупреди нашите герои, които търсят посвещение, през какво трябва да преминат. В една друга сцена на Прага на духовния свят Пазачът казва: Тук вилнеят всички желаниа и стихии. Всичко това трябва да остане в сетивния свят. Никой не може да влезе в духовния свят със своята човешка същност, със своите желаниа и страсти. Всичко, което е изградил, трябва да остане на Земята и само такъв може да влезе в духовния свят. И ето нашите герои са изправени пред тези изпитания. Не могат да бъдат допуснати в духовния свят, без да извършат някаква трансформация в себе си.

След Пазача на прага героите преминават в царството на Ариман. И това е една много характерна сцена, където Ариман властва в своето царство. Всички са там, там е и Бенедикт с учениците си. Ариман ги пита: „Какво търсите тук? Не знаете ли при кого попадате? Какво искате да научите? Как да водите душите ли?“ Но те все още не го виждат. Тук се разкриват основните правила, по които Ариман действа. Всички те разбират, че без помощта на Ариман не могат да продължат. Те не могат да укрепят своето мислене, докато не преодолеят всичко свързано с форма и числа. Няма как да положат основите. Ариман си намира ученици за своите цели. Той казва: от всички тези дванадесет аз винаги избирам седем. Достатъчни са ми дванадесет. Такава е неговата атака. Той добре знае кой от каква инкарнация идва и към каква инкарнация отива. Той казва, че избраният за философ ще бъде философ и в следващия си живот. Човек не може да промени своята философска нагласа от миналото. Той си остава философ, дори и да работи нещо друго. Ариман се показва в истинския си лик. Той казва, че не иска да се харесва на никого и не говори хубави слова. Луцифер е този, който иска да омайва. Ариман говори и за своите хилядолетни страдания. Все пак той иска да бъде забелязан, да

бъде подкрепян и уважаван. В следващите сцени виждаме, че Йоханес и някои от другите герои казват, че голяма част от истините са научили от Ариман. Не всичко, разбира се.

Пазачът на прага се появява отново. Сега ние сме пред храма на Мистичния съюз. Бенедикт подкрепя нашите герои. Жреците също ги подкрепят. Всеки от тях отговаря на определена духовна сила. Теодосий, например е силата на любовта. Романий е мировата воля. Когато някой от учениците стане готов, той трябва да се свърже с Теодосий, защото не може да продължи без силата на любовта. Теодосий дава тази сила, а Бенедикт всеки път ги организира и казва: „Трябва да подкрепим сега този наш ученик.“ Теодосий му влива силата на любовта, Романий – волята. Водещият кръг на Мистичния съюз се организира и подкрепя един ученик. На финала на тази драма всички ученици са събрани в храма на Мистичния съюз, където всеки от тях е свързан с определена сила. Бенедикт е свързан с духовния елемент, Мария – с душевния елемент. Щрадер е свързан с огъня и волята, зад него стои Романий. Една мирова сила стои зад всеки от учениците в този храм. Три или четири духовни сили подкрепят своите представители. Щрадер вече е извървял един път на посвещение и се е издигнал на една по-висока степен. Той е благодарен както на своите учители, така и на Теодора, която го е съпътствала през цялото време. В духовния свят тя също се е издигнала на една по-висока степен. Душата се развива, дори и когато е екскарнирана и продължава в духовния свят. Двамата с Щрадер са успели. Той получава поздравленията от жреците на Мистичния съюз.

В следващата драма действието се развива една година по-късно.

Тази драма е „Пробуждането на душите“. За какво пробуждане става въпрос? Къде става пробуждането на душите? Хиларий, който е велик жрец в Мистичния съюз, в същото време е и бизнесмен, той има и завод. Във външния живот той е собственик на завод, но в духовната сфера ръководи Мистичния съюз. Щрадер работи върху проект и се опитва да го реализира, но началникът на завода му се противопоставя. Той казва, че по този начин заводът ще фалира. Началникът на завода настоява на старото, и се разгаря един много остър спор, въпреки че са приятели. Той обвинява Щрадер и Хиларий, че те ще доведат всичко до провал, защото нямат правилна преценка, не стоят добре на земен план. Щрадер е изправен пред този проблем, с който после ще отиде и при Романий. Началникът има доверие на тази мирова сила, която представлява Романий. Самото изпитание в тази четвърта драма е пробуждането. То се случва в духовния свят и по пътя към Среднощния час на битието. Всички ученици вече са преминали Прага, минали са покрай Пазача на прага. Изкачвайки се нагоре по сферите, те са съпроводжани от Луцифер, и достигат до сферата на Сатурн. Всичко това се развива в Девакана и се описва по-сложно. Душите на нашите герои се движат към Среднощния час на битието. И цялото изпитание е те да стигнат будни до тази мирова Среднощ. Повечето заспиват и не могат да се про-



будят. Истинското пробуждане става по този път към тази мирова полунощ, която е най-високата точка или тя е Сатурновата сфера. От тази сфера човек вече може да погледне към предишната си инкарнация: от раждането през духовния свят към предишната смърт. Душите на Бенедикт, на Йоханес и на Мария вече са горе в тази мирова Среднощ, в която трябва да се запази пълен душевен мир като едно основно условие. Само при това условие може да им се даде едно откровение, което е духовното виждане към предишните инкарнации. Веднага след тази сцена преминаваме към една още по-предишна инкарнация, която е в египетско време. Всички те изживяват като сън сцените на египетското посвещение. Там Мария е неофитът, който трябва да бъде посветен. От предишните драми знаем, че Мария е била монах в предишна инкарнация, а също и преди това – посветена в Ирландските мистерии. Нейното египетско посвещение се случва няколко века преди Мистерията на Голгота. В него участват всички наши герои: съветници, водещи, церемониал-майстори, пазители на печат, на всичко това. Бенедикт отново е великият жрец, Капезий дава наставленията, всички наши герои участват в опита за посвещение на Мария, която е неофит. По онова време апелът за познанието на човека е бил същият, а пригответленията, които се правят,

имат за цел да може неофитът да прочете в пламъка Мировото слово. При истинското посвещение неофитът разчита Мировото слово в пламъка и по това се разбира, че има посвещение. Но египетските мистерии вече са започнали да западат. Душата на неофита се издига нагоре, разширява се, вижда, но не може да разчете Мировото слово. Всички са

леко шокирани, защото за първи път един неофит не може да бъде посветен, не може да получи посвещение. Започват леки оправдания, всеки казва, че си е свършил работата и този механизъм винаги е работил през хилядолетията, но в този момент египетските посвещения започват да се провалят. Знаем и за други подобни трудности и провали. Възниква трудност при свалянето на булото на Изис. Египетските посвещения започват да се провалят, но тези слова остават. Душите на нашите герои, които отново се връщат, пренасят нещо и започват да говорят на египетски език. Бенедикт задава един въпрос, на който Мария отговаря по начина, по който е отговарял неофитът в онази инкарнация. Те пренасят спомена от предишната си инкарнация и вече знаят какво, всъщност, не е проработило.

Появяват се трите душевни сили Астрид, Луна и Филия, които са вътре във всеки човек, но в един момент те се превръщат в живи същества и вече са свързани с Мария. Йоханес изживява духовния свят в една друга форма на съзнанието, която е сънуване в будност или будване в сън. С него е свързана другата Филия и тя му дава своите указания и своя рефрен. Това е връзката, която можем да направим с цикъла в Торки, който касае въпроса за съзнанието. Повтаря се фразата: „Сънуването в будност открива на душата сънуването магьосано на собственото същество.“ Цялото свое

магьосано сноване между Луцифер и Ариман, Йоханес се опитва да свърже с този рефрен на другата Филия, сънувайки знаещ, будувайки спящ. Посветеният живее в този свят като едно сънуване. За него всички тези физически събития са един сън, защото духовната реалност е съвсем друга. Тя е истинската реалност, която изпраща всички тези спомени от предишните инкарнации в нашето подсъзнание. И човек трябва да смени будното ежедневно съзнание с едно междинно състояние, за да изработи това състояние на сънуване в будност.

Щрадер, Капезий и Бенедикт отново се появяват. Щрадер тежко изживява това, че неговият проект е отхвърлен. Въпреки че е укрепил душевните си сили, Хиларий също страда. Щрадер разказва на Бенедикт един сън, който е сънувал. В него двамата са заедно на един кораб и Бенедикт управлява кораба. Пътят им се препречва от друг кораб, в който е Ариман. Той казва на своя ученик, че трябва да създава трудности и препятствия на Щрадер, че трябва да го тормози и потиска със съмнения в успеха и реализацията на неговия проект. Щрадер не може да издържи и на финала се разбира, че той преминава прага и отива при Теодора. Р. Щайнер непрекъснато е запитван защо героят му трябва да умре. Той разкрива пред някои от своите слушатели, че Щрадер има прототип в реалния живот, който също е преминал прага. Р.Щайнер непрекъснато обяснява, че е трябвало да остави така да се развива действието, не само защото прототипът на Щрадер е починал, а за да има една завършеност, още повече че той продължава да проследява в духовния свят душата на прототипа на героя. В предишните си инкарнации, Щрадер е средновековният еврей Симон, който също е преследван и трудно намира утеха. А в по-предишната си инкарнация е съвременник на Ешенбах и тогава е поискал помощ от Клингзор заради състезанието между певците. Рудолф Щайнер отново подхваща темата за съзнанието с думите за сънуването в будност, които остават като една загадка. Темата за съзнанието е започната преди 11- 12 години в мистериите драми в Мюнхен и сега той подновява тази тема в Торки.

Преди сто години, на 24 август 1924 г., Р. Щайнер е в Лондон след цикъла в Торки, където изнася две кармични лекции. Той иска да направи в Лондон едно резюме на този цикъл, и отново говори за тези три вида съзнание, които са отпечатък на други процеси, които се случват в духовния свят. Нашето будно съзнание, всъщност, е едно отслабено астрално виждане, сънищното съзнание е виждане в духовния свят, а сънното състояние без сънища е виждане на кармата. Тези състояния на съзнанието са стояли по този начин в миналите времена. В Атлантида хората са виждали своята карма по време на сън, виждали са духовния свят. Всичко това е отминало също както и египетското посвещение. Така и ние, сме изгубили тези други видове съзнание, за да можем да се инкарнираме по-добре във физическия свят. Р. Щайнер е знаел, че това е последното му идване в Англия и последните месеци на активна лекционна дейност. Точно в този цикъл Р. Щайнер решава да съобщи духовните истини, които са заложили още в мистериите драми, където той обединява всички страни на приложната антро-

пософия: евритмия, говорно формиране, мистериите драми, и дава последните си езотерични указания. Проследявайки металите и планетите, говори за едно съзнание, свързано с металите. И ние разбираме как, всъщност, става човешкото инкарниране. С всеки метал на Земята са инкарнирани сили от съответната планета. Преди тези сили да станат метали, те са били течни, въздушни, и всеки метал е един процес, който е завършен тук, на Земята. Само Меркурий е останал в течно състояние, както са били течни и другите метали. Но и не само това, а на Слънцето ние дължим нашето земно съзнание, както и на метала на златото. За да бъдем сега земни жители, нашето обикновено съзнание се крепи на метала на златото и се хармонизира. Така както стои Слънцето, ние виждаме три планетни сфери нагоре и три надолу, и ние сме в това равновесие. В Халдейската епоха съзнанието е било в ларинкса, желязно съзнание. Хората, които развиват нови форми на съзнание и търсят път, отново трябва да си помогнат с тези метали. Съзнанието трябва да се издигне нагоре към ларинкса, който е орган на ясно-виждането, шестнадесетлистен цвят. Тук властва желязото, а недостигът на желязо се изразява в заглъхване на гласа или в по-трудно говорене. Медитациите върху желязото дават възможност човек да се издигне до съзнанието на този център, до едно метално желязно съзнание. А това ни издига в един по-друг свят. Чакрата между веждите е свързана с Юпитер и с калаеното съзнание, а над него е теменната чакра, която е свързана със Сатурн и оловното съзнание. Но това, което е по-интересно, е слънчевият сплит, а там действа Венера. Нейният метал на медта. Медитациите върху нея ни довеждат до развиване на втория човек в нас, който може да пътува в духовния свят и особено в Кама Лока с душите, които са преминали Прага. Това е въпрос на лични духовни усилия и медитации, насочени към слънчевия сплит и към медта. Може да се развие ясновиждането чрез слънчевия сплит и нашият втори човек може да излиза и да съпровожда душите в духовния свят. Всички тези неща са едни огнени истини, които са събрани в цикъла от Торки. Р. Щайнер казва на слушателите, че ние не стоим случайно тук. Ние така сме седели в предишни наши инкарнации. На финала на лекциите тази истина преминава винаги, за да се пробудим за всичко това. Освен този цикъл в Торки той изнася и три кармични лекции, които също са много ценни и особено тази от 12 август, в която говори как демоните е трябвало да замлъкнат. През времената Р. Щайнер дълго е усещал, че ариманичните демони го притискат в шията и не му дават да изговаря духовните истини. И едва след Коледното събрание той е успял да постигне освобождаването от демоните, които вече е трябвало да замлъкнат, за да може той да говори тези Михаилови истини.

Събираме тези лекции в Торки, където той успява за един ден да отиде в Тинтаджъл, за да може да се свърже със замъка на Артур. И връщайки се след няколко дни на финалната лекция, да може да говори за тези два потока: северния на Артур и неговите рицари, които носят Михаил и космичното християнство; южния път на Парсифал, който отива до Испания. Хиляда години по-рано (11 век) тези два потока от север и юг се събират в Шартр. Двата потока на

Парсифал и на Артур се срещат в Шартр като един център. А в Лондон на 27 август в една друга забележителна лекция за първи път Р. Щайнер съобщава голямата духовна истина за: събора в Константинопол (869 г.) когато се отрича Духът и същевременно в духовния свят е срещата между Аристотел и Александър с Харун ал Рашид и неговия съветник. Тогава те решават как след хиляда години, като дойде ръководството на Михаил (1879 г), ще си предадат духовното управление. И това, което ни изненадва, е как на един още по-висш план Христос среща Образ, своя Дух-Живот. Най-висшата съставна част на Христос, Човекът-Дух, е останала на Слънцето. Както човекът оставя физическото си тяло на Земята след смъртта си, така и след неговата космическа смърт Христос оставя на Слънцето своя Човек-Дух и слиза на Земята със своя Аз, Духа-Себе и Духа-Живот. Знаем, че Той е напуснал Слънцето и се е съединил със Земята, и няма как да търсим противоречия.

В зависимост от своите интереси всеки може оттук нататък да подхване някаква своя духовна нишка и да я следва. След всяка мистерийна драма в Мюнхен Р. Щайнер веднага започва един нов цикъл. След последната драма той започва цикъла „Тайните на прага“. И ако искаме да разберем четвъртата драма, можем да се потопим в тези десетина лекции от „Тайните на прага“. Всяка мистерийна драма служи като един източник на вдъхновение, а всеки мюнхенски

цикъл върви след една мистерийна драма. След края на септември, когато привършват тези сто години (2024 г. – 1924 г.) ние ще бъдем оставени на свободата и на произвола - да следваме или не - намерените от нас ритми, защото досега бяхме улеснени от този стогодишен ритъм и всичко беше ясно – сто години назад! Но след като минат всички стогодишни юбилеи нещата ще излязат от нашия кръгосор. Моето пожелание е всеки от нас да запази един такъв импулс в душата си. Ще трябва да търсим вдъхновението, за да можем отново да си спомняме след определено време тези цикли и драми. Интересът трябва да се подновява всеки ден, защото ние се променяме всеки ден. В мистерийните драми човек всеки ден може да намира, където и да отвори, подходящия цитат, който да му послужи веднага, виждайки душевното състояние на героите. Освен това всеки може да намери за себе си някакъв архетип в един от тези герои. Човекът на изкуството върви като Йоханес, човекът на науката – като Щрадер и Капезий. Всеки може да извлече за себе си по някакъв начин духовните пътища и истини, които може да намери. И най-вече онези съпътстващи духовни учители, които ние не виждаме, а те са подкрепяли нашите герои. Можем да видим какви кармични възли имаме да разрешаваме, какво трябва да изравняваме в кармата. От тези мистерийни драми идват много въпроси и отговори.

д-р Т. Франзов

42-ра международна конференция „Терапия чрез пеене“ на „Школа за разкриване на гласа“ в Dottenfelder Hof, от 9 до 13 октомври 2024г.

Международна конференция „Терапия чрез пеене“ 2024 с тема: „Лечебната сила на ритъма в терапията чрез пеене“ се проведе в периода 9 - 13 октомври, в гостоприемното пространство на фермата за биодинамично земеделие Dottenfelderhof в Bad Vilbel. Събраха се почти 30 души гласови терапевти от Германия, Швейцария, Испания, Италия, България, Гърция. Темата на конференцията се появи като естествено продължение на повдигнатите теми в миналогодишната конференция, с необходимост от задълбочаване и разглеждане на нейни различни аспекти. От българска страна представителите бяха Цвета Мишкова, Даниел Захариев и Калина Радичева.

В началото на конференцията, сряда вечерта, в приветствения кръг се изпълниха хорови и мантрични упражнения от г-жа Вербек, като фокусът на вечерта беше личността на Юрген Шриффер. През 2024г. се навършват 10 години от смъртта му. Мнозина от присъстващите го познават лично и разказаха интересни истории за срещата и работата си с него. Колегите, които не са имали възможността да го срещнат или познават, можеха да изградят картини в съзнанието за Юрген Шриффер и неговата работа. В настоящата година, през януари, се отбелязаха и 100 г. от признаването на Школата за разкриване на гласа от Рудолф Щайнер като антропософски път на изкуство и обучение. Това беше отбелязано в Гьотеанума със събитие, организирано от Секцията за сценични и музикални изкуства. Колеги, присъствали на празника, споделиха своите

преживявания и впечатления.

Всеки ден от конференцията започваше с вдъхновяващо и зареждащо пеене с Анджелика Спилбъргър. Самата тя, с голям опит в певческата и терапевтична работа, даваше един красив и хармоничен старт на деня. Певческите и терапевтични упражнения, включващи различни техники за релаксация, затопляне на гласа, дишане като център на пеенето, връзка с цялото тяло, бяха преживени в груповото изпълнение, проникнати от чувство на чиста непринуденост и радост от пеенето и звученето.

Гост-лектор на конференцията беше Д-р Ерих Скала - специалист по вътрешна медицина с дългогодишно усъвършенстване на квалификацията и дейност като преподавател по комплементарна медицина, природолечение и антропософска медицина. Той продължи да работи с нас тази година по темата за ритъма, надграждайки работата от предишни години. Самият той през годините е имал възможност да се потопи дълбоко в работата с певческата терапия и затова споделил опит беше изключително ценен. В три поредни дни от четвъртък до събота ни преведе през различните аспекти на духовно-душевно-физическия човек. Той постъпателно изгради представа за човека, като един микрокосмос, като започна от физическото тяло, етерното тяло и жизнените процеси. След това продължи с астралното тяло и азовите организация и тяло, илюстрирайки техните влияния върху двата полюса в човека – нервно-сетивния, намиращ своя център в

главата, и веществообменния – представен от кръвта. Подходът на Д-р Scala като лектор е много завладяващ. Поднасянето на знания се случва не само на мисловно, но и на еднообразно ниво, което оставя дълбок душевен отпечатък.

В четвъртък, след медицинската лекция, Анне Фрей сподели своя изключително ценен опит като терапевт, представяйки плода на няколкогодишния си изследователски път, основан на Мантрата ИЗВОРЪТ НА КРЪВТА /Лекция Дорнах 13 август 1914г./ Това беше като дар за колегите, обвързани с ежедневна терапевтична работа. В основата стои осъзнаването на изговорените ритми, което винаги подкрепя и засилва ефекта на медитацията. Тялото и душата се настройват като терапевтичен инструмент преди срещата с човека. Анне Фрей, базирайки се на своите големи познания за диференцираните и целенасочени ефекти на различните ритми в човешкия организъм чрез звуците, разчита ритмите в мантрата в съответствие с прилагането на ритмите в Древна Гърция. С тази мантра Г-жа Вербек винаги медитирала преди да работи. Практикувайки дълго време с тази мантра, Анне Фрей открива нейното силно въздействие в работата на терапевта.

В петъкния преди обед, успоредно с лекцията на Д-р Скала, Хайди Спонхойер представи доклад за дете с аутизъм. Тя разказа за своята работа с детето във валдорфска детска градина и сподели пред колегите своя изключително мек и любящ подход към детето и игрите като път на въздействие на детската душа, включващ пеене, ритъм, говор и движения. Изпълнявайки ги, всеки имаше възможността да усети радостта и непринудеността по детски и в същото време силата на този инструмент за терапевтична работа. Случаят на проговаряне на това дете след продължителна и ритмична работа отново доказва важността на терапевтичната работа и е вдъхновяващ пример за помощ.

В Събота Анджелика Спилбъргър разказа за своята работа с пациент с тежък дефицит на алфа-1-антитрипсин. Подробното и хронологично представяне даде възможност за цялостното наблюдение на случая, приложената терапия и постигнатите резултати от нея. Отново включването на Д-р Скала с разяснения от гледна точка на антропософската медицина внесоха още повече яснота за случващите се процеси. Той направи също така и много интересен паралел между представените на конференцията два случая и проследи пътя на метаморфозата в терапевтичния процес – как чрез ритъма и звученето „сковаността“ може да бъде преодоляна и трансформирана.

В следобедните часове се сформираха две работни групи – с Анне Фрей и Холгер Шиманке. Работната група с Холгер Шиманке, под умелото му ръководство, успя да навлезе в дълбочина в така наричаната сега „секундна скала“, която е била открита от Bela Bartok. В привидно фалшивата последователност от звуци, условно именувани с имената на познатата ни скала, има скрити натурални мажорни и минорни акорди с небесно звучене. Тази скала, която е била използвана в

древните мистерии, ще бъде основна за бъдещата културна епоха. След положените усилия за внимателно чуване на тоновете, на третия ден групата успя да изпее първата част от произведение на Юрген Шриффер върху текст от евангелието на Йоан, завършващо с акорд, в звуците на който можеше да се чуе как небесните духове пеят и така сътворяват човека.

Работната група с Анне Фрей задълбочи своята работа в областта на ритмите и тяхното въздействие и приложение през призмата на терапията чрез пеене.

На ежедневния следобеден пленум в четвъртък бяха поставени и обсъждани професионални и организационни въпроси, споделяне на казуси от терапевтичната работа. В петък пленумът беше посветен на възпоминание на Удо Ланге – колега и приятел на повечето от присъстващите, както и неизменна част от живота на ежегодната конференция. Неговото присъствие се усещаше осезаемо, подкрепено от живата картина, изградена от спомените и връзката на всеки един с Удо Ланге. Хоровото изпълнение на Gebet прозвуча молитвено и израсна като мост между видимия и невидимия свят.

Вечерното хорово пеене с Холгер Шиманке обедини цялостното звучене на гласовете по един много фин и мек начин. Упражненията за гласа, красивите мелодии и озвучаването от „слънчевата скала“ донесоха радост и лекота.

Отново както всяка година на масата за споделяне имаше книги за препоръчана литература и материали, касаещи терапевтичната и певческа дейност на присъстващите.

Съботната вечер беше цветна и споделена - песни, танци, приказки от всички участници, от различни страни. Това беше един празник за душата и всеки един беше част от него – обединени от пеенето, езикова преграда не съществуваше.

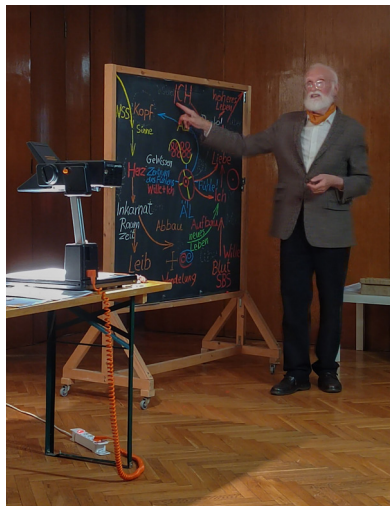
В Неделя, след сутрешното пеене с Анджелика Спилбъргър репетицията на хора с Холгер Шиманке, беше изнесен хоров концерт за фермата, любезен и грижовен домакин на конференцията.

След концерта, в кръга за споделяне, всеки имаше възможност да разкаже своите преживявания от изминалите дни. Бяха поставени належащи въпроси, касаещи ежегодната организация, както и ангажиране на още желаещи в процеса на случване. Обсъдиха се и бъдещи локации за провеждане.

Споделените преживявания показаха значимостта на това ежегодно събитие в работата ни като терапевти. Подкрепата от колеги, споделянето на опит и многобройни аспекти на терапевтичната работа са безценни. Всеки, със своята човешка индивидуалност и лично преживяване и претворяване, изграждайки своя терапевтичен подход е вдъхновяващ пример за бъдеща работа, както и силна подкрепа за присъединилите се нови колеги от България и Гърция.

И така, заредени с нови сили и опитност, всички присъстващи на конференцията се завърнахме към своите ежедневни задължения и в очакване на следващите ни срещи.

**Цвета Мишкова
Даниел Захариев**



ЛЕТАЛНАТА ДАТА НЕ Е КРАЯТ НА САМОЖЕРТВАТА

Известни са многобройни опити за изясняване на рождената дата на Рудолф Щайнер, която не е еднаква в различните документи. Един такъв опит е направил Уве Вернер в архива на Гьотеанума. „Ръкописът на Бар е документ, в който Рудолф Щайнер посочва рождения си ден като 25 февруари 1861 г. Освен това има кръщелно свидетелство (това не е обичайно издаваното гражданско удостоверение за раждане), което носи датата 27 февруари 1861 г. Има много дебати относно това противоречие. Вярвам, че най-вероятно Рудолф Щайнер е роден на 25 февруари. Има много просто обяснение за факта, че 27 февруари е посочен в кръщелното свидетелство. В района, където е роден, е било обичайно датата на кръщението да се счита за рождена дата. Наистина човек идва на Земята само чрез своето кръщение. И фактът, че самият Рудолф Щайнер често е определял рождения си ден като 27 февруари, е напълно разбираем за мен.“

Всеки е свободен да се съгласи или да отхвърли това твърдение на Уве Вернер, но нито леталната дата на Рудолф Щайнер, нито рождената имат някакво значение за нас, докато не се опитаме истински да разберем неговата саможертва. Ако не можем да вникнем в онова жертвено деяние, към което Р. Щайнер е тръгнал в пълно съзнание, ние никога не бихме могли да разберем нито рождената, нито леталната дата, нито смисъла на онези 64 години, които стоят между тях. А няма как да разберем, че леталната дата не е краят на понесената отговорност, ако не достигнем до същността на самата отговорност.

Без всякакво съмнение можем да признаем, че е много трудно да вникнем в мистериения факт, че Рудолф Щайнер е понесъл кармата на Антропософското общество. Въпреки тази трудност всеки от нас може да продължи, следвайки свободната си воля, съзнателно да принася в жертва личната си свобода заради кармата на Антропософското Общество. Тази възможност ни е дадена, за да съхраним личната си връзка с Рудолф Щайнер и да му останем верни. Една опорна точка за тази трудна за опазване вярност могат да бъдат думите на С. Прокофиев: „Вярността, преодоляваща дори и границите на смъртта, не е нещо абстрактно... А такава вярност произтича от едно истинско разбиране на онова, което е било подарено на Антропософското общество, включително и всичко създадено от Рудолф Щайнер.“ Решението на Р. Щайнер да поеме кармата на Антропософското общество е било прието и подкрепено от духовния свят, но при едно ясно условие: че членовете на обществото ще го последват по неговия път. Точно това условие не е било изпълнено. Тогава. Но същото условие стои сега пред нас. Ние знаем, че Рудолф Щайнер ни е оставил в наследство три ценности: Кармичните лекции, Школата за духовно развитие и самото Антропософско общество. Не винаги е много лесно за едно наследство да се полагат необходимите грижи и всеки от нас в различни моменти и фази от своето развитие се е изправял пред въпроса как да поеме своята отговорност за това.

Когато този въпрос е поставен пред душата достатъчно искрено и сериозно, човек неизбежно среща по пътя си хора, които вече са си отговорили на същия въпрос и са поели своята отговорност. Още по-често се оказва, че тези хора отдавна са били около нас. Те действат около нас, следвайки примера на Р. Щайнер, който никак не е лесен. Неговата саможертва е довела до това, че след като е поел цялата отговорност за Антропософското общество, той се е свързал с кармата на конкретните хора, които тогава са били негови членове и напълно съзнателно е понесъл всички последствия от техните действия в антропософската работа. Голямата жертва е била дадена от Р. Щайнер, за да се увеличат свободата и възможностите на членовете на Обществото да извършват необходимата духовна работа и да имат избор. Днес повече от всякога Антропософското общество се нуждае от любовта на участниците и неговата защита. Цялостното осъзнаване на това, което Р. Щайнер е извършил, се превръща в източник на такава любов и защита. А това осмисля в най-висша степен неговото служене на Антропософското общество.

Ние знаем, че след тази жертва Р. Щайнер вече не е принадлежал на себе си, а на Обществото, и след пожара в Гьотеанума неговите етерни сили са били до голяма степен разкъсани. Резултатът от действията на всеки отделен член на обществото се е отразявал непосредствено върху кармата на самия Р. Щайнер, когато този член на обществото е внасял някакъв личен елемент в антропософската работа или инициатива. Рудолф Щайнер добре е знаел това, преди да поеме кармата на Антропософското Общество и е продължавал да понася последствията. Всеки човек се затруднява да разграничи личния елемент, който внася в общата дейност от надличния елемент, защото всеки е склонен да се заблуждава за своите лични качества и несъвършенства.

Ако искаме добре да разберем тази истина, много полезни за нас могат да се окажат неговите думи: „Разбира се, че се проявяват най-различни особености при хората, които участват в Антропософското движение. Невъзможно е да се поеме отговорност пред духовния свят, ако се смесва онова, което на Земята се изживява като нещо лично, с това, което трябва да се случва в антропософските дела, ако това нещо остава лично. Какви трудности възникват пред човека, който трябва отговорно да представи някакво дело пред духовния свят, ако от време на време той е длъжен да внася в духовния свят заедно с това, за което той е отговорен, и онова, което произтича от личните наклонности на хората, които участват в това дело. Ако по този начин се отнасяме към духовния свят, това предизвиква страшни обратни удари от негова страна. Човек работи в Антропософското движение, но внася своите лични амбиции, лични намерения и лични качества. Голяма част от хората се заблуждава относно личния и неличния елемент. И това наистина предизвиква страшни удари от духовния свят, насочени към онзи, който трябва да внася това в духовния свят. Такива са вътрешните трудности, които се появяват точно в такава движение,

каквито са Антропософията и Антропософското общество.”

Самото запознаване с тези истини действа угнетяващо и се преживява трудно, но ако успеем да понесем преживяването, тогава тази летална дата придобива за нас своя истински смисъл и можем само да бъдем благодарни. Рудолф Щайнер е споделил, че това е първият му земен живот, който е толкова продължителен. Всяка негова предишна инкарнация е била по-кратка. Но през тази, която започва в 1861 г, той е трябвало да произнесе такива истини, които не се разкриват преди сатурновата възраст. И именно през последните години от този свой земен живот той е разкрил такива истини, които са били особено необходими през Михаиловата епоха. Съвсем естествено е и това, че някои последователи си задават въпроса дали земният му живот би могъл да бъде по-продължителен. Но кармата на неразбирането е определила точно тази продължителност. Повратен момент в развитието на неговото боледуване е било ясно изразеното нежелание на членовете на Антропософското общество да работят заедно с него върху осъществяването на земните му задачи. За деня преди неговата летална дата Ита Вегман дава следното обяснение: „...сякаш се извършваше небесна конференция, определяща бъдещето и задължаваща Рудолф Щайнер, който искаше да изпълни своето обещание, дадено на духовния свят. Тя беше задължаваща и за онези членове на Обществото, които трябваше да решат свободно искат ли да му останат верни и отвъд прага на смъртта.”

Ако днес ние бихме искали да му останем верни и да го последваме в изпълнението на обещанието пред духовния свят, бихме могли да се опитаме да носим същия товар, доколкото е по силите ни. Онези страшни удари, за които той говори, са били обективните последствия от грешките на хората, които са се грижели тогава за Антропософското общество. Страшните удари не са били предназначени за Р. Щайнер, а за самите тях, но той е понасял последствията доброволно и напълно съзнателно. Такава е била неговата безрезервна отдаденост и служене на Обществото. Когато се приближаваме до разбирането на тези истини, разбираемо за нас става и цялото безсилие, което идва неизбежно и на което той също така доброволно се е обрекъл. Почти до последната фаза на своето боледуване той е приемал посетителите с техните молби, въпроси и повишени очак-

вания. Нито един от тези многобройни посетители не е бил върнат, а разговорите с тях са отнемали последните остатъци от силите на Р. Щайнер. През първите месеци на 1925 г. тези последни остатъци са угасвали все по-бързо и неговите близки са помолили посетителите му да го пощадят. Тогава Р. Щайнер е обяснил, че единствената пощада и любов към него се състоят в денонощното му търсене и постоянни посещения винаги, когато хората имат нужда от него.

Много е трудно, но не е невъзможно днес да успеем да разберем нашите съвременни задачи, произтичащи от саможертвеното му дело. Достатъчно полезни за нас могат да се окажат следните думи на Сергей Прокофиев: „През целия си живот Рудолф Щайнер е следвал Христос и продължава да Го следва дори и след смъртта си. Защото това е онзи единствен път, по който вървят всички Майстори на езотеричното християнство... Получавайки потвърждение, че оказаното на хората доверие е попаднало на плодотворна почва и е започнало да донася очакваните плодове, духовният свят е щял да предостави на Рудолф Щайнер окултната защита в съвсем нова форма и възможност за оздравяване. Но ако със своето неразбиране и нежелание да последват Учителя, антропософите са показали на духовния свят, че неговите откровения са попаднали в неплодотворна почва, тогава Рудолф Щайнер е бил длъжен сам да си отиде в духовния свят, за да извърши в него за хората онова, което те самите не са искали да направят. В такъв случай Рудолф Щайнер е трябвало преждевременно да напусне физическия план, за да изпълни пред духовния свят дълга на другите и с това да предотврати негативните последствия от неприетата от хората жертва. В една лапидарна фраза Ита Вегман обяснява това така: ”Кармата искаше жертва, която стана смърт.”

Но границите на смъртта не съществуват, докато има хора, които искат да се грижат за Антропософското общество. И тази духовна грижа може да бъде израз на благодарност към Рудолф Щайнер за неговата жертва. Ние бихме могли да се опитаме да събудим нашата храброст, изразена в непрекъсната работа за реализиране на духовните си задачи и да продължаваме да понасяме отговорността. Така един ден ще разберем, че леталната дата е едно начало, че леталната дата, всъщност, е рождена.

Веселина Велкова

Какво стои зад един Светлик

Разказ в първо лице от Цвета Мшкова

През септември 2020г. Юлияна Янкова ми се обади с предложение да разгледаме едно място, което евентуално да наемем за нашите дейности. Помещението ни посрещна с голи стени и красиви прозорци. Аз се колебаех, защото това не отговаряше като изисквания за работата ми. Нещо обаче се случи през нощта, защото на следващия ден ѝ отговорих въодушевена да действаме. Започнахме обзавеждане и работа по вътрешното пространство. Юлето пренесе своята голяма библиотека и уютът бавно се настани. Това беше „ковидното“ време с много забрани и затваряния. В началото на март 2021г. Юлето представи стихосбирката си „Зеница на времето“ пред публика. Още през зимата започнахме всяка сряда нашите сбирки от обучението по „Терапия чрез пее-

не“. След една такава сбирка Юлето си тръгна и повече не се върна във физическия си облик. Болестта се разви скорострелно, не получи адекватна помощ и на 30 март 2021г. премина прага. С това събитие се отвори една нова страница в живота ми. Последва 3 годишен много тежък период. И тук неотлъчно до мен беше Красимира Калчева. Тя просто ме хвана за ръка и заедно преминахме през голямото поле от „плаващи пясъци“, свършихме много работа и продължаваме с добрите инициативи. Не спирахме с групата да пеем, медитираме и това беше от решаващо значение за преодоляване на болката и трансформиране на енергиите, както и огромно доказателство за силата на пеенето. Опитах се заедно с колега да продължа мечтата на Юлето за дневна

детска група, но това така и не се случи. И в това няма нищо чудно, защото всеки има своя път.

Смъртта на Юлето отвори за мен нов прозорец към духовния свят и връзката ни след това събитие стана по-силна отколкото преди. Тя ми показва кое е важно и преминава отвъд и кое приключва с физическия живот, помогна ми да отделя същественото от „плявата“. Срещаме се в медитации, сънища и будния живот. Тя е мой съветник и помагач.

През септември 2022 г. „Светлик“, дойде към мен като име на мястото, стъпил на трите колони: терапия, пеене, творчество. Напредвах в работата си – индивидуална и социална терапия чрез пеене, уроци по укулеле и пеене, терапевтично рисуване – индивидуално и в група, имайки за базов фундамент антропософията.

Въпреки засилената инициатива на Цвета Христова за съхранение и грижа за антропософската библиотека, събирана с години, през февруари 2023г. библиотеката отново остана без дом. Тогава се обърнах към Юлето и получих нейното съгласие. Отделих и върнах на близките ѝ художествената литература от нейните книги и така освободих място за антропософските. И днес те са тук и имат нужда от систематично описване и библиотечно картотекиране.

За мен беше огромна радост и облекчение всички събития от Юлето през годините играчки и помагала за детска градина да намерят своя топъл и любящ дом в смолянската инициатива „Звездна приказка“ на Миглена Улева – чист и последователен застъпник за валдорфското образование.

Виртуалният „Светлик“ е неизменна част от моята дейност. Страницата като интернет пространство създаде Антония Влайкова и предназначението е да отразява не само дейността в „Светлик“, но и свързани теми, събития и инициативи. Блогът с категории: „Терапия чрез пеене“, „Арт терапия“, „Валдорфска педагогика“, „Логика на сърцето“ и „Лечебна педагогика“ е отворен за публикуване на материали

от различни автори. Както и календарът за събития - за популяризиране на дейности, развивани не само в „Светлик“. Вярвам, че взаимопомощта, споделянето на опит и преживявания е важен елемент от вървенето по пътя заедно.

В Ателие „Светлик“ гостува антропософската група „Ариадна“. Не спираме да работим в групата по терапевтично пеене. Индивидуални терапевтични сесии понастоящем водят Даниел Захариев с „Терапия чрез пеене“, Десислава Евгениева с „Лечебна педагогика“. Вихра Калапишева провежда своята „Социална арт-терапия“, а Мария Тодорова и „Четене с Прекраска“ помагат на децата, които имат затруднения в четенето и разбирането.

Провеждат се и събития като „Певчески уъркшоп за разкриване на гласа“ с Теодорос Ригас /Германия/ с преминали вече 8 семинара, „Курс по изследване на Духовната наука“ с Инеса Бурдих /Германия/ и много важни състояли се преди време няколко семинара по „Логика на сърцето“ с Марк Гринголс /Израел/ и семинар със Себастиан де Фрис „Духовно-душевният път на Човека в Михаиловата епоха“.

Тук могат да бъдат намерени Книги на издателства „САЛПСТ“ Варна, „Даскалов“ Стара Загора, Издателско ателие АБ, книги на „От извора“. Постъпленията от книгите отиват за подпомагане на преводаческа и издателска дейност на антропософска литература.

Ателие „Светлик“ е едно „семенце“, появило се като идея, поливано с много живителна любов, подкрепа от духовния свят, душевна радост и вдъхновението на всички замесени на физически план. Преминало през трансформации и срещи с хората, за да достигне предназначението си. То няма юридически статут на център, защото не е такъв. Това е физическото тяло на моето душевно пространство, израстващо с абсолютната подкрепа на моето семейство, без която не би могло да се случи.

Цвета Мишкова



НОВИ КНИГИ

НОВИ КНИГИ

НОВИ КНИГИ

ЕДНА НОВА ИЗДАТЕЛСКА ИНИЦИАТИВА

През ноември в София бе учредено сдружение „Антропософски кръг Изис-София“. То има цел да съдейства за превеждане и публикуване на неиздадените досега книги и лекции на Рудолф Щайнер. Учредителите на сдружението са Красимира Калчева, Даниел Захариев, Цвета Мишкова и Теодорос Ригас. Други целина сдружението са широкото разпространение и приложение на Антропософията като съвременен път на посвещение, организиране на семинари и лекции с участието на гост-лектори, както и събития, свързани с изкуство – концерти, изложби и др. Основната дейност на новото сдружение е издателска. Нейната задача е да поднови издаването на антропософските книги, чието начало през миналия век беше поставено от издателство

„Изис-София“. Сдружението подготвя за печат два лекционни цикъла. Първият е „Човекът като съзвучие на творещото, образуващо и формиращо мирово Слово“. Това са дванадесет лекции, изнесени от Рудолф Щайнер в Дорнах през 1923 година. Той запознава читателя с произхода на системата на крайниците от Земята, метаболитната система от Луната, ритмичната система от Слънцето, нервите и сетивата от Сатурн. Други теми, разгледани в този лекционен цикъл са субстанциите приети в организма, които трябва да бъдат трансформирани. Читателят се запознава с металите като световните оздравителни процеси, а човешката терапия – като микрокосмос на всемирната терапия, както и необходимостта от духовна активност на човека по вре-

ме на терапията. Една от съществените теми е свързана с трансформацията на храната в човешкия организъм и болестите, които причиняват нетрансформирани субстанции. В този лекционен цикъл Рудолф Щайнер разкрива човешката любов и разбирателство като истински извор на духовната и моралната субстанция, а Валдорфското образование - като противоотрова на болестта на цивилизацията. Този лекционен цикъл е предназначен за най-широк читателски кръг.

Вторият лекционен цикъл е „ХИРОФОНЕТИКАТА - учение за звуковете и въздействието на Логоса” от Алфред Баур. Подготвеното за печат научно съчинение изследва задълбочено и изчерпателно една терапия, която върви по изцяло нов път. Основните теми в книгата са: езикът на сърцето и неговата възприемателна способност, особена същност на метаморфозното мислене, ларинксът, като родно място на звуковете; метаморфозата на говорния организъм, подобие на храненето и говоренето, слънчевото пространство на артикулацията, метаморфозирания Логос, троицата и езиковият организъм. Алфред Баур уверява читателите, че хирофонетиката няма конкуренция в лицето на другите видове терапии. Нейните изследвания допълват антропософската лечебна педагогика. При прилагането ѝ се изискват достатъчно добри познания по антропософско човекознание.

В научното съчинение „Основи на Хирофонетиката” се разкриват новите страни на имитативната способност на децата в най-ранната възраст. Вниманието на читателя е насочено към грижите за деца, които нямат никакви говорни дефекти. Техният слух също не показва никакви дефекти, но някакви пречки стоят на пътя на подражанието. И точно тези невидими пречки са обект на изследването. Извънредно интересно е как детето се вмъква в поведението на възрастните като в една духовно-душевна утроба и приема техния начин на мислене, говорене и движение. С напредването на възрастта тази способност постепенно изчезва. Авторът споделя своето откритие, че имитативната способност би могла да угасне твърде преждевременно. Тази способност в някои случаи угасва твърде рано и това се оказва истинската причина за някакъв вид увреждане.

От съдържанието разбираме, че в някои случаи думите „В началото беше Словото” могат да се окажат първите разбираеми думи за дете с говорни проблеми, което едва е започнало да разбира, че думите значат нещо. Изяснявайки мястото на Логоса в човешката същност, авторът дава многозначителен пример, взет от едната мистериозна драма на Р. Щайнер. В нея можем да прочетем думите на г-жа Балде, която обяснява, че ако събеседникът наистина я слуша добре, неговото етерно тяло щеше да танцува; и по-нататък тя обяснява защо не танцува. Във връзка с уменията да се слуша авторът описва човешкото дихание като един танцор. Този танцор среща определени езикови препятствия при обикновеното говорене, и също както сърдечното съдържание от миналия живот се излива навън, а съдбата идва към нас отвън навътре, така препятствията

срещу потока на дъха оформят различните звукове. А човешката индивидуалност се оформя от тези съдбовни препятствия, които срещаме по житейския си път. Ако такива пречки липсваха, ние бихме останали напълно неиндивидуализирани човешки същества. Това, което възпрепятства нашето развитие, е изхвърленото сърдечно съдържание на миналата ни инкарнация. Когато страдаме и се борим с житейските проблеми, ние изговаряме Божието Слово, защото то ни принадлежи. Препятствията на съдбата ни артикулират, а в артикулацията се изявяват слънчевите влияния. При говорния процес ларинксът става лунен, а слънчевите въздействия се проявяват в артикулацията. Когато човешкият говорен апарат артикулира, той всъщност принася една жертва. С артикулацията той предоставя действията на свободната си воля на разположение на духовния свят. И тогава новите творчески сили се изливат в света. При внимателно вникване в основите на хирофонетиката читателят разбира, че в говорния организъм живее едно копие на Троицата. Авторът вижда съществуването на Бог-Отец във възприемането на говорното действие, въздействието на Бог-Син в артикулирането, и дишането на Светия Дух във функцията на ларинкса.

Внимателният читател открива ценни находки в съдържанието на тази книга. Една от тях обяснява страданията на Логоса така: „Ако наречем Логос духовното, което произвежда говора в човека, тогава можем да кажем: Звуковете са делата и страданията на Логоса. Логосът свети със своята светлина в мрака на човешкото съществуване. В размера, в който човек улавя светлината на Логоса, в съдбата му ще стане видимо същото, което изгръва в говора, а именно делата и страданията на Логоса.” Този лекционен цикъл е предназначен за читатели, които имат някакъв опит и компетентност в областта на музикалната терапия, лечебната педагогика и гласовата терапия. Същевременно той е изключително полезен за здравия човек. Въпреки че са предназначени за читателски кръг с различен периметър, и двата лекционни цикъла разкриват сериозните намерения на младите издатели. Новата издателска дейност ще отговори на вече променените читателски очаквания.

Седемгодишното обучение по Антропософска терапия чрез пеене увенча с голям успех своите последователни усилия. Резултатът е, че сега в България има единадесет дипломирани гласови терапевти, които практикуват и на които се доверяват най-смелите. Това обучение създаде един малък нов свят, за който „Изис-София” има специална грижа. На разширения читателски интерес следва да се отговори с издаването на „Школа за разкритие на гласа” на Валборг Вербек Свездстрьом. Най-близките намерения на издателите включват подготовката за печат на GA119 „Макрокосмос и Микрокосмос” от Рудолф Щайнер.

Веселина Велкова

ЕВРИТМИЯТА КАТО ВИДИМА РЕЧ

ХАРАКТЕРЪТ НА ОТДЕЛНИТЕ ЗВУКОВЕ

Дорнах, 25-ти юни, 1924

продължение от миналия брой

Е [E] е такъв звук, който е винаги извънредно много е интересувал човека. Вчера аз вече посочих, че **Е** е такъв звук, който показва: някой е направил някому нещо, а втори-ят в същото време се държи здраво. **Е** - «Аз не се подчинявам на това, което се случва с мен (аз не се предавам пред него, не отстъпвам)».

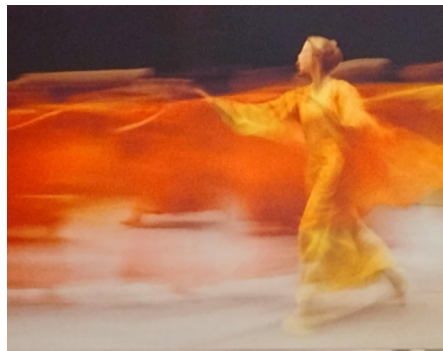
Тук можете да добавите, какво означава звукът **Т [T]**, Тао-Т. Може би ви е известно, че звукът Тао-Т предизвиква дълбоко благоговение в хората, които разбират какво се съдържа в него. Това Тао, всъщност е това, което трябва да дава представа за нещо тежко, даже творческо, а също за това, което хвърля насочващи лъчи и лъчите се изпращат (хвърлят се) при това от небето към Земята. Това Тао е изпълненото с дълбоко значение хвърляне на лъчи. Така че, ние казваме, че **Т** – това е пълно с дълбоко значение излъчване отгоре надолу.

Все пак това, което при известно съчетаване се усеща като нещо величествено-голямо, може да се появи и във всекидневния живот. Да вземем тези три звука: **Е**, както видяхме по-горе, означава „той ми е направил нещо, но аз се държа здраво“, това преживяване е такова. **Т** - „Тао“: „Той е подействал, влязъл е, нанесъл е удара (erhat eingeschlagen)». Да изразим сега това в съответствие с нашето преживяване. Нещо ме докосна, но аз твърдо му се противопоставям - **Е**; това е някакво събитие, което е налетяло като удар - **Т**; но то е минало покрай нас – издухващото навън (надалеч) **Sch(Ш)**. Ние получаваме съчетание от звуковете «etsch» (етш). В кои случаи, ние казваме etsch? Ние произнасяме този звук, когато някой иска да каже нещо значително което, обаче, не е толкова, фалшиво е, на всички това тутакси им идва в главата. Това се случва, когато вие можете бързо да отмахнете (издухате) навън това, което ви е засегнало, което ви е ударило значително, както мълния, но вие го разбивате на трески, издухвате го: «etsch». Ето в такива случаи вие усещате това съчетание от звуци. В него вие чувствате засягащия ви звук **Е**. Не можете да си представите, че в такива случаи би било възможно да се каже «itsch» или «ätsch». Напротив, просто от само себе си се разбира, че когато се случва засягащо ни явление, и ние го издухваме навън (от съзнанието си - б.пр.), то това ще бъде «etsch».

В начина, по който ние образуваме **Е**, вие евритмично ще почувствате напълно, какво именно още се прави при това в някои области. Евритмическото **Е** получава формата си от самия ни жест (Gebaerde), движенията на тялото («etsch, etsch»). Тук **Е** е вече се евритмизира. Съвършено

естествени, разбиращи се от само себе си явления. По този начин ние имаме, в **Е** засягане и твърдост, устойчивост при досег. Когато се описват такива неща, то това, разбира се, е винаги малко тромаво (непохватно). Но те трябва именно да се прочувстват.

F [Ф]. То, може би е трудно да се почувства в настоящия живот, толкова изсъхнал по отношение на речта. Но тук може да ни се притече на помощ едно изречение, което всички знаем, защото то се използва доста нашироко: когато някой добре познава работата си, казват: „Той знае работата на фф“. Това е много интересно усещане. Сравнете сегашния ни народен израз: „Той знае това на фф“, (а аз казах, че ще ползвам всичко, което може да се събере, за да ви дам усещането на звуците, нека то да бъде научно или ненаучно, а в повечето случаи ще бъде ненаучно), и така да сравним този простицък израз с това, което се говори за **F [Ф]** в древните мистерии, където думите: „В началото



бе Словото, и Словото беше у Бога, и Словото бе Бог“ - бяха живи, където беше живо това, което ви обясних вчера; когато наистина са чувствали всичко творческо, съдържащо се в Словото, в Логоса. „Логос“ не трябва да се превежда „Мъдрост“, както правят това някои съвременници, свидетелствайки с това за своето неразбиране на древните реалности, „Логос“ трябва да се превежда: „Слово“, при което „Слово“ трябва да

се разбира така, както ние обяснихме вчера. И така, когато в древните Мистерии се говореше за Словото, то (особено в предно-азиатските, африканските, южно-азиатските мистерии), се казваше следното. Когато някой произнася **F [Ф]**, то изпуска дишането от себе си; а дишането - това е, с помощта на което Божествата са сътворили човека, и че, по този начин, във въздуха, дишането, духането на вятъра се заключавала цялата човешка мъдрост. Всичко, на което той е можел да се научи от йога, например, индуса, когато овладявал дишането и при това се изпълвал с вътрешна мъдрост – всичко това той чувствал, когато издишвал от себе си **F [Ф]**. И по време на упражненията по древноиндуската йога човека действително е чувствал това. Техниката на древната йога се състоеше в това, че човекът чувстваше вътрешно човешката организация, пълнотата на мъдростта. Изговаряйки **F**, древният индус чувстваше, че в Словото към него идва съзнанието на Мъдростта. Затова **F** може да бъде правилно почувствано само тогава, когато се почувства смисълът на формулата, която сега не е много известна, но се използваше в египетските мистерии: „Ако искаш да покажеш какво е Изида, на която е известно миналото, настоящето и бъдещето, която никога не може да бъде напълно разкрита, то трябва да направиш в звука **F**».

Изпълването с Изида чрез дихателната техника, преживяването на Изида в издишването – ето какво се съдържа в **Ф**. По този начин, не съвсем точно, но близко до това **Ф** може да се почувства така: „Аз знам» (Ich weiss). Обаче в този звук се съдържа много повече от „аз знам.“ „Аз знам“ е все още твърде бедно, за да опише същността на звука **Ф**. Поради това, преди всичко, се е загубило усещането на **Ф**. Този звук, в същност, трябва да бъде почувстван така: „Знай ти (т.е., този другия, към когото се обръщам; аз му говоря **Ф**, за да обърна вниманието му към това, на което мога да го науча), знай, че аз знам.“

Ето защо, аз ще чувствам като естествено, ако някой, които иска да научи някого, дойде при него, и по един или друг начин дъхне към него **Ф**. Има много интересни за изучаване думи, в която се среща **Ф** в едно или друго съчетание, но това вече предоставям на самите вас. Вие си спомнете това, което сега ви съобщих относно интимното усещане на **Ф**.

Относно **Я** аз току-що ви говорих. То е приващо (Heran-wehende).

Е, а сега **ИИ**. Него може да почувствате като самоутвърждаване, като здраво /трайно/самоутвърждаване (Selbst-behauptung). В немския език има една добра дума. Тя означава утвърждаване: «ја» (да), в която се изразява **ИИ**., наистина превърната в съгласна, а след него следва А - удивление, изненада. Утвърждаването не може да се изрази по-добре, отколкото с помощта на самоутвърждаване и удивление. Ние говорихме вчера, че удивлението – това е, всъщност, човекът. Ако прибавим към това самоутвърждаването (ја), то ще получим ясно утвърждаване; **ИИ**, по този начин се явява самоутвърждаване. По-нататък ще видите какво значение има за евритмическото изобразяване обстоятелството, че **ИИ** винаги се изобразява като защитаващо се самоутвърждаване.

Удивителен звук е **Л** [Л], в него се чува звукът **Е**, но е необходимо да се вземе чистият звук **Л** [Л]. Представете си какво правите, когато произнасяте **Л** [Л]? Вие използвате езика си много умело, когато изговаряте **Л**: **Л-Л-Л**. Вие чувствате нещо творческо, образуващо, звук, когато произнасяте **Л**. Може да се каже така: ако човек не е особено гладен и изговаря доста дълго и ясно **Л-Л-Л**, то това почти ще го засити. По този начин, звукът се чувства като нещо реално, точно така, като че ли ядем едно кюфте, много вкусно, което не е твърдо, а напротив, много меко, като че ли то ни се топи на езика с особено вътрешно удоволствие. Такова преживяване може да имаме при отчетливото изговаряне: **Л-Л-Л**. В него има нещо творческо, нещо образуващо. И на скулптора, извайващ пластичната му форма, също, може би се приискало като да изпробва образуваната от него форма на движение на езика, която той прави, когато произнася тихо звука **Л**.

Този, който може добре с език да усети с езика, да докосне носа си, при което в това докосване се заключава в значителна степен образуването на **Л**, той разбира се, може добре да изобрази пластично формата на носа.

В древните мистерии са казвали, че **Л** е творческото, образуващо начало във всички неща и същества, той е по-

беждаващата материята формираща сила.

Вие лесно ще разберете, че дифтонгът **ЕИ** [АИ] звучи като че ли някой с любов се притиска към някого. Галейки децата, се ползваме от този звук «ЕИ-ЕИ». Любовно проникване, притискане (liebevollcs Angchmiegen). След това, ние ще поговорим за **М** [М]. Ние ще видим, че в него има нещо такова, което подхожда на всичко, приема форма на всичко. Да допуснем сега, скъпи мои приятели (и това не е някаква измислица, шега, една игра, това, което ще ви кажа, това е взето от една истински, много далечна история) да допуснем, че имаме някаква субстанция и ние предполагаеме, че тя дава форма на материята. Нека проследим историята. Към тази субстанция ние поставяме преди всичко изискването, тя да дава форма на материята. В това се съдържа същността ѝ. Тя трябва да дава форма на материята, но трябва да прави това така, сякаш с любов се притиска в нещо, също както се гали детето, притискайки се към него - «ЕИ-ЕИ». Тя трябва да се притиска. И тя трябва, за да го запази, да приеме в себе си по някакъв начин, и тази чужда форма, да има също такъв вид; т.е. тя трябва разумно да подражава на тази чужда форма.

Е, а сега нека да допуснем, че ние искаме да накараме всичко това да прозвучи, т.е. да кажем: да дадем форма на материята: - **Л**; притиска се - **ЕИ**; да приеме чужда форма - **М**. И ето ние сме направили думата «Leim» (лепило), която е изключително характерна в немския език, независимо от всички странични, произтичащи от нея словосъчетания. Това, че тя въобще се образува и че в това се съдържа като тайна действеният, образуващ езиков гений - това е точно това, съдържа в основата на живота на този гений на езика. Понякога се случва, в някой език някоя дума все още да не е оформена достатъчно ясно. След това тя се вмъква в изменена форма в този език, който се е образувал по-късно, но все пак във вида, който съответства на първоначалното усещане (ако само в народа въобще го има това усещане към дадената дума). Разбирането на езиците е много по-сложно, отколкото обикновено се смята. По отношение на езиците в сегашно време се прави нещо ужасно. На съвременния външен живот опиращ се на повърхностни условности, това, разбира се, подхожда. Но на човешката душа това положение оказва направо чудовищно опустошително въздействие. Невъзможно е да се изрази колко значително е то. Вземат, да кажем, някоя книга или стихотворение на един език, и се опитват да ги изразят на някакъв друг език. Вземат на помощ речника или търсят дума на другия език, по памет. При това считат, че преводът е направен. Всъщност, това, което е трябвало да се преведе – е преведено, но строго погледнато, при това от превода просто бегло са се отървали. Ето такъв начин да се превежда от един език на друг представлява най-ужасното нещо, което може да се случи тук.

Да погледнем по-нататък на този въпрос от друга гледна точка: ако ние допуснем възможността, че някога е съществувал първичен език - един за всички (а трябва да кажа, че такъв език е съществувал), то откъде тогава са се създали толкова много езици? Как може да се случи така, че, например, немската дума «Korff» (глава) на италиански звучи «testa»? Ако казваме, че всяко нещо в езика е прочувствано,

то как би могло да се случи, че италианецът да почувства съвсем различни звуци? Той е почувствал «testa», докато немецът е почувствал «Korff». Нали в превода това означава едно и също нещо. Ако главата истински се чувства, то италианецът трябва да каже «Korff», като немеца. Защо са се получили разлики в езиците?

Сега ще ви кажа нещо, от което вие може просто да се разсмеете, но все пак това е истина: по отношение на това, което германецът нарича глава - «Korff», италианецът би казал същата дума «Korff», ако той въобще имаше пред вид това, но той съвсем не нарича това, което немецът означава с думата «Korff». Това лежи извън сферата на неговото внимание. Това, което ние означаваме или поне наричаме с думата «Korff», при италианеца в неговия език въобще не се среща. Ако то се срещаше, то той би казал съвсем като немеца - «Korff». Какво подразбира немецът, когато казва «Korff»? Скъпи мои приятели, когато немецът казва «Korff», той има предвид формата, кръглата форма. В думата «Korff» - «глава» - правилно е прочувствана кръглата форма. Когато стигнем до К и разполагаме с всичко останало, което ни е необходимо, тогава аз ще мога да насоча вниманието ви още веднъж към това. Немецът подразбира по този начин кръглата форма. Нека да видим как в представената евритмично дума «Korff» кръглото се намира по средата (представя се). Тук имаме кръглото (das Runde), в средата. Това кръглото, което се намира в горната част на тялото, немецът означава с думата «Korff» (глава).

Ако италианецът също усети намиращото се в горната част на тялото като закръгленост, както и немеца, то той би казал същото «Korff», а не «testa». Какво чувства италианецът? Италианецът чувства не закръглеността, той чувства това, което, както ние говорим, завещава (testiert), това, което се съдържа в думата «testament» (завещание, завет), т.е. това, което завещава, изказва, потвърждава – ето това чувства италианецът и нарича «testa». Той разбира, по този начин нещо съвсем различно, отколкото немеца.

Само изглежда, че това е едно и също. В действителност, тези думи са съвсем различни една от друга в основата си. В един от случаите, по немски се изразява това, което седи в горната част на тялото във форма. И ако трябваше да изразим това съвсем ясно, в случая, даже с някакъв оттенък на презрение, то би могло да се каже: «Kohlkorff» (зелева глава). Тогава би било вече съвсем ясно, че се има предвид нещо кръгло, нали така?

Италианецът усеща, обаче, това, което се намира в горната част на тялото, не като нещо кръгло, а като нещо завещаващо, свидетелстващо, установяващо. И затова тук той казва «testa». Ето какво се усеща в тези думи.

И така става винаги, когато ние превеждаме. Ние превеждаме не съзнавайки, че първо трябва да се обърне внимание на смисъла, което трябва да се улови в другия език. Помислете колко е външното в такъв превод по речника! Ние при това пропускаме, заобикаляме най-същественото. И всичко това остава извън нашето съзнание.



Да присъединим още **М** – този звук, който така величествено завършва свещената дума на Индия „Аум“. Това което до такава степен преминава в дихание, че се притиска към всичко (anschmiegt) и разбира всичко. **М** се чувства дълбоко. Виждате ли, когато моят селски учител искаше да изрази, че аз съм казал нещо вярно, той произнасяше: « mhn!» - той го разбра, това е вярно; „hn“ изразяваше, че той се радва на това, **М** се явяваше с изречението „То е същото, то подхожда,“ то се притиска, като **М** в края на думата „Leim“ (лепило).

От горния пример, преди всичко ни става ясно, че във всеки звук се съдържа, всъщност, целият живот. И може да се почувства така, ако ние вместо думи, произнасяхме звукове, то щяхме да се изразяваме, наистина твърде примитивно и по-лесно, но значително по-интимно по отношение на нещата, така и за самите себе си.

Вие трябва, по този начин, да чувствате просто звуците, ако искате да проникнете в същността на евритмизирането, защото евритмизирането е, до известна степен, образувано от жестове, от движенията на тялото, но не преходни, не случайни, произволни жестове, а космически, дълбоко значителни, които не могат да бъдат различни и нямат за източник произвола на човешката душа.

Утре ще дам характеристика още на тези звуци, които днес не бяха определени, а след това ние постепенно ще намерим прехода към характеристиката на тези форми, които ние използваме в евритмията и които в своите движения и жестове (geberdenhaft) съвременно точно изразят със своята същност това, което самите звуци вдихват във въздуха, което се образува от тях във въздуха.

A - удивление, изумление

B - обгръщане

C [Ц] - да бъдеш лек

D – указва/посочва/, изпраща нещо някъде

E - да бъдем засегнати от нещо и да бъдем в същото време спокойни, твърди/устойчиви/.

T - многозначително изпраща лъчи отгоре надолу

F - знай какво правя

I - самоутвърждаване

L - сила, побеждаваща материята.

M – то се намира в съзвучие «Husch»:

Я - привяващо

U - охлаждащо, предизвикващо вдървеност

Sch – издухващо далеч «Rasch»:

R - въртящо

A – удивление/изненада/

Sch – духащо покрай нас «Leim»:

L - тя (субстанцията) трябва да превръща материята във форма

ei - тя трябва да се притиска/прилепва нежно

m - тя трябва разумно да подражава.

Превод: **Димитър Левашки**
продължава в следващия брой

ПЪРВИЯТ ГЪТЕАНУМ

В древен Египет пред изображенията на боговете в Светая Светих на храма е имало ковчег, който е служил като символ на това, че посветеният се е възнесъл в царството на боговете. Заобиколен от Богове, Божественият дух на посветения прекосява Световния океан на кораб. Тъй като само посветените и техните ученици са могли да влязат в храма, за обикновения човек картината на божествения свят е била неговата поява. Фронтонът на сградата и свещената пътека, от страни на която са се извисявали фигурите на сфинксове, са допринасяли за преживяването на божествения свят, от който той е дошъл.

В астралния свят е коренът на появата на животно в хоризонтално положение, както и външният вид на човека. Растящият човек се изправя благодарение на духовната сила, излъчвана от Слънцето. Само фараонът, представител на своя народ и посветен, напълно приема своя Аз. Този вертикален символ е бил широко разпространен в древността. Той е съдържал значимо откровение за Бога, който е бил свързан с развитието на човека.

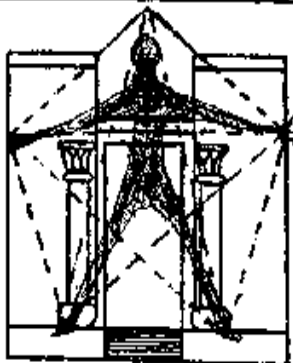
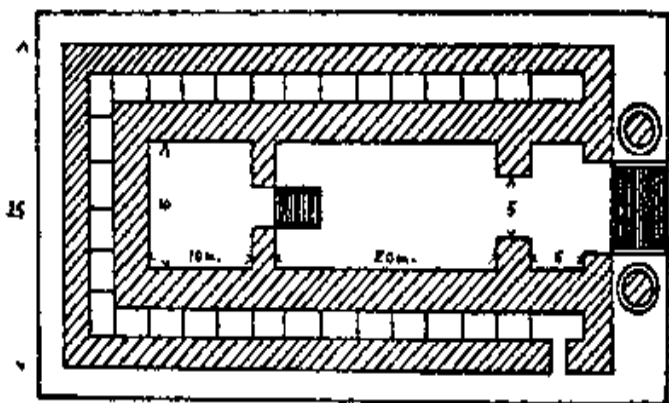
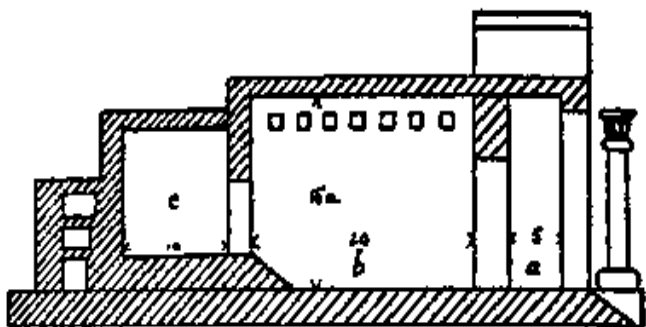
В своите лекции Рудолф Щайнер многократно е споменавал този преход към човека, който се е изправял. На-

пример през 1911 г. в лекция по архитектура той изразява следното: „Представете си човека, който лежи на Земята, повдигайки лицето си и предната част на тялото си. В този човек, легнал на Земята и повдигнат, за да могат висшите духовни сили отгоре надолу да започнат да работят върху тялото му, за да може той да влезе в контакт с тях, се изразява това, което благодарение на започналото вдъхновение може да влезе в храмовете на Западна Азия. Всички колони, капители, всички значими форми, изображения на този храм са били символи на такъв изправен човек с всичко, което се проявява в движенията на ръцете му, жестовите и лицето му. Ако приемем духовно тази форма, можем да проникнем във вътрешната същност на човека, в микрокосмоса, който изразява макрокосмоса, тъй като човешкото лице е цялостно изображение на това, което е вътре в човека, микрокосмоса. Както лицето на човека, неговият външен вид, е в зависимост от вътрешността му, така и фасадата на храма в Западна Азия е свързана с това, което е вътре в него. Такъв храм е изправен човек, който изразява всички мотиви на душата си.“

В лекция от 1907 г. Рудолф Щайнер казва: „В бъдеще човешкото тяло ще се формира по различен начин. Каква мисъл-форма се дава на човека днес, спрямо която той формира бъдещата форма на човека? Това са размерите на храма на Соломон. Когато се реализират във физическа форма измеренията на Соломоновия храм представляват физическата форма на следващата, шестата културна епоха в дълбокия смисъл на цялата човешка организация. В лекциите си от 1909 г. „Изгубения и преоткрит храм“ Рудолф Щайнер говори надълго и нашироко за Соломоновия храм. Евреите са искали да построят дом за Яхве в името на Бога. Това име се свързва с „Аз съм“, както Мойсей го чува от горещия храст: „Еджех Ашер Еджех“ или „Аз съм, аз съм“.

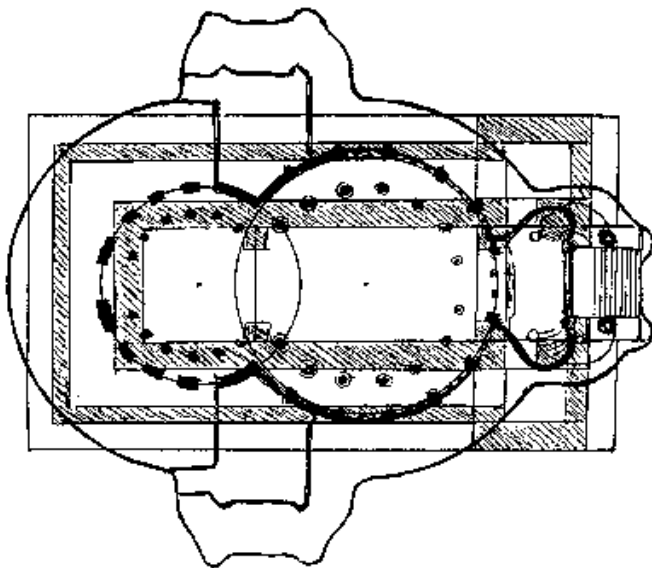
Човекът е четиричленно същество: той има физическо тяло, етерно тяло, астрално тяло и Аз. „Така четириъгълникът се превръща в петъгълник. Така юдеите са чувствали Бога сред своя народ и в това има нещо духовно, което се произнася в Неговото „име“... Този човек е искал да построи храм на Бога и трябва да го считаме за желание на Яхве. Човешкото тяло се е превърнало във велик сетивен образ на Светая Светих. Сега е необходимо да се намери външен сетивен образ, тъй като човекът е външният подслон на Бога, а храмът трябва да символизира собственото тяло на човека. Затова е бил призван архитектът Хирам-Абив, който е разбирал изкуството като нещо, което придава божествен вид на външния вид на човека. Човекът е израснал от Ноевия ковчег и сам е облякъл дома на Висшия Аз, който е създаден чрез неговия дух, чрез неговата мъдрост, чрез мъдростта на Соломон. А после от състоянието на четворност е влязъл в петорност. Той става петчленен човек, който осъзнава, че има Висш Аз. Портата, покривът и страничните опори заедно създават петъгълник. Ако човек се събуди, той може да влезе във вътрешното.“

Това не е съвсем ясно изразено в лекцията поради лошия ѝ запис. Все пак има важни индикации, които дават



определен поглед върху развитието на църковното строителство. Тъй като няма други описания на този храм освен в Библията, много художници и учени предлагат своите собствени планове и модели на тази структура. Творбата на Волф „Храмът в Йерусалим. Художествено и историческо изследване на неговите пропорции и размери“ съдържа най-важните данни в това отношение. Планът на храма и притвора са в унисон със скинията на Мойсей, с тази разлика, че в храма на Соломон всички измерения са удвоени. За храма е построен и притвор. Триетажна сграда за свещеници, издигната върху повдигната платформа, е принадлежала на сградата на храма от три страни. До него води монументалното стълбище, на което Хирам е поставил две медни колони, Якин и Боас, разположени от двете страни на входа.

Можем да се опитаме да съгласуваме тези данни с указанието на Рудолф Щайнер: „Портата, покривът и страничните опори заедно образуват петоъгълник“. Под странични опори могат да се разбират страничните помещения за жреците, вероятно завършващи с кули. Покривът вече може да има триъгълна форма, както е бил в по-късните сгради, например в храма на Ирод. Всичко взето заедно може да създаде петоъгълник. В този петоъгълник, както в пентаграма, можете да впишете изправена човешка фигура. Планът на храма е по-лесен за разбиране. Нека приемем, че „Светилището“ е дълго 40 лакътя, „Светая Светих“ от 10 до 20 лакътя, а притворът от 10 до 20 лакътя.



В Гьотеанума Рудолф Щайнер също определя разстоянието между центровете на двата купола на 40 лакътя. Ако съпоставим куполите на Гьотеанума с центъра на двете свети места на храма на Соломон, тогава те могат да бъдат сравнени, като комбинират плановете на двете сгради помежду си. Освен това си струва да се отбележи, че размерите на плановете не са равни, а имат съотношение 3 : 4. Тялото на Богочовека е преминало през смърт и погребение, но благодарение на Възкресението е успяло да направи видима космическата форма в етерна форма. В тази космическа форма е скрит петоъгълник, който по-късно може да се види в петоъгълния додекаедър, както и във формата на Основополагащия камък. Този петоъгълник е бил скрит в плана на храма на Соломон. Но само посветените, а не обикновените хора са могли да влязат в този храм. Така свещеникът възприема Висшия Аз. Веднага щом хората тръгват към упадък, храмът е разрушен. След това е построен отново, но без да се вдига ковчегът до „Светая Светих“, храмът се превръща в празна черупка.

От храма, който е обител на Божествената същност, Христос Исус изгонва среброменителите и търговците. Той трябва да очисти храма, преди да може да каже: „Разрушете този храм и аз ще го построя за три дни“. Той говори за храма на тялото си, за който външният храм е само символ. Благодарение на Мистерията на Голгота той построява нов храм. В една от лекциите си през 1911 г. Рудолф Щайнер рисува следната картина: „Първо виждаме човек, който е легнал на Земята и се изправя, след това човек, който стои пред нас затворен в себе си, като нещо фундаментално безкрайно, с поглед, насочен напред. Тогава виждаме човек, който гледа нагоре, духовно затворен в себе си, но се издига с душата си към Духа и приема Духа. Това, което душата получава като Дух, трябва да се излее във форма. Както изправеният, укрепен човек е станал храм, така и душата трябва да може да стане храм, за да получи Духа. Същевременно нашето време е такова, че храмовото изкуство води началото си от него, обявявайки на хората на бъдещето: храмът е човек, човек, който приема Духа в душата си!“

Даниел ван Бемелен

Изследователски материали в рамките на Висшето училище за духовна наука в Гьотеанума

ФОРМИРАНЕТО НА ЧОВЕКА ВЪВ ВРЕМЕТО

Обикновено не сме наясно със собствените си ритми. Дълговълновите ритми се колебаят твърде бавно, за да ги усетим директно: те са годишни ритми или такива, които обхващат повече години. Другите ритми се появяват твърде бързо, за да бъдат възприети без използването на технически средства: например ритмичните действия на нервите. Ритми със средна честота: ритъмът на дишане, сърдечната честота, ритъмът на хранене и отделяне са достъпни за нас в различна степен, могат да бъдат реализирани от нас. Често нашето преживяване на тези ритми е от интензивен емоционален характер. Всеки познава усещането за депресия с неравномерен сърдечен ритъм или усещането за ос-

вобождение с дълбоко и спокойно дишане. Запознати сме и с широко разпространена спешна мярка за емоционален стрес – дълбоко дишане. Има много връзки между сетивата и ритмичните процеси, особено в гърдите и корема – различни психосоматични подходи към човешкото тяло са открити от хиляди години, от медитация до хипноза и съвременната терапия чрез дишане. Езотеричните школи, медицината и изкуството имат своя общ произход тук, при обикновения човек. Прекият израз на това единство е музиката. Тя е пряко свързана с нашите емоции и пряко влияе върху телесните ни ритми и жизнените ни сили. Те могат да бъдат успокоени, като помощно средство за заспиване например са „Вари-

циите“ на Й. С. Бах и чрез ритъм могат да улеснят работата. Музиката често отразява ритмичните взаимоотношения в тялото, като съотношението 4:1, което вече е известно в китайската медицина като съотношение на сърдечния ритъм към дишането. В музикалната терапия, в терапевтичната евритмия, тези взаимодействия тяло-душа се използват целенасочено, създавайки емоционален баланс, регулирайки душевните процеси или стимулирайки функциите на органите. Слушането и рецитирането на поетични рими и мантри има подобен ефект. Систематиката на ритмите в тяхната периодичност трябва да служи като основа за създаване на обща картина на времевата структура на човешкия организъм.

Късовълновите ритми имат продължителност на периода от милисекунди до секунди. Те принадлежат на клетките и тъканите. Вълните на електрическата активност на мозъка, останалите клетъчни мембрани и тяхното презареждане също принадлежат на късовълновите ритми. Минералите като калиеви, натриеви или калциеви йони участват предимно в тези процеси. Късовълновите ритми също са присъщи на животните и в по-малка степен на растенията. Те са в основата на нервно-сетивната система, дейността на възприятието и мисленето, но самите те не се поддават на съзнателно възприятие и контрол. Средновълновите ритми, чиято периодичност е минути или часове, се намират в органите или органните системи. Не само сърдечният ритъм и дишането, но и храносмилателните процеси, ритмичното разпределение на хранителните вещества в организма, както и ритмичното освобождаване на хормони са тяхната област. Сърдечният ритъм и дишането формират центъра на ритмичната система. Вдишването и издишването при здрав човек са тясно свързани със сърдечния ритъм и с безкраен брой душевни и телесни процеси в тялото. Човек може частично да възприема средновълновите ритми и дори да им влияе. В метаболизма преобладават дълговълновите ритми. Високомолекулните, сложни вещества участват в техните цикли. Напрежението и подвижността на чревните мускули са свързани например с тези ритми. Дневният ритъм е изключително впечатляващ. Класически примери за този ритъм са ритмите на кръвното налягане и телесната температура. Регенеративният ефект на тези ритми се отразява преди всичко на почивката по време на сън. Други процеси, като отделянето на отрови, пауза в метаболизма, създаването на натрупвания на веществата протичат несъзнателно. При растенията дълговълновите ритми могат да се видят със собствените очи, например в „цветния часовник“.

В антропософската наука за човека ритъмът на деня, в своето разделение на фазите на сън и будност, е представен като израз на Азовата организация, в която Азът е свързан с функциите на тялото през деня и се отдръпва през нощта. Това се проявява най-ясно в кривата на телесната температура с максимум следобед и минимум рано сутрин, около три часа. Периодът на дълговълновите ритми продължава повече от един ден. Седмичните ритми, така наречените циркасементаритми, се срещат в процесите на адаптация в климатичните зони или в хода на заболяванията. Процесите на регенерация след операции, сериозни заболявания или злополуки често продължават няколко месец.

Месечните ритми изразяват колебанията на настроението през цялата година с по-висока фаза през летните месеци и по-ниска фаза през зимата. Годишният ритъм може да се проследи във факта, че голяма част от смъртните случаи настъпват през есента и зимата, както и във факта, че през зимата човек има много по-голяма нужда от сън, отколкото през лятото. Процесите на растеж и развитие протичат в по-голямата си част в годишните ритми или ритмите, съответстващи на повече години, така наречените инфрагодишни ритми като седемгодишния ритъм до смяна на зъбите. Тези ритми отпечатват нашата биография. По отношение на дългосрочните ритми човекът е достигнал най-високото ниво на автономност.

Мистерии на числата в микрокосмоса и макрокосмоса

Газообразните потоци и течните потоци, кръвта и въздухът в човешкото тяло текат в свои собствени ритми, които са точно координирани помежду си. Това се изразява чрез ритъма на дишане и ритъма на пулса. При здрав човек в спокойно състояние, особено по време на дълбок сън, пулсът и дишането са в съотношение 4:1, т.е. по време на вдишване и издишване сърцето бие четири пъти. Тези ритми се координират от нервните клетки на гръбначния мозък; сърдечният ритъм съответства на 72/мин., ритъмът на дишане – 18/мин. В състояние на покой ритъмът на дишане и кръвното налягане, както и ритъмът на кръвното налягане и минутният ритъм на преминаване на кръвта в тъканите се синхронизират в съотношение 4:1. Това основно съотношение 4:1 се изразява и във вътрешната структура на тялото. Например, четирите големи вени от белите дробове извеждат богата на кислород кръв към сърцето, докато тя напуска сърцето само през една аорта. В химичния състав на вдишвания въздух, състоящ се от 80% азот и 20% кислород, отново откриваме съотношение 4:1.

Чрез дишането тялото ни се артикулира в големи космически ритми. Ако започнем от 18 вдишвания и издишвания в минута, това са 1080 вдишвания и издишвания на час и 25920 вдишвания и издишвания на ден. Това число съответства на така наречената космическа „Платонова световна година“ от 25 920 години – времето, необходимо на слънцето да премине веднъж през целия зодиакален кръг. Продължителността на човешкия живот – приблизително 72 години или 25 920 дни, т.е. 25 920 пъти по 25 920 вдишвания – съответства на един „Платонов световен ден“. Тази поредица от микро-макрокосмически числови отношения може да бъде продължена по-нататък. Това, което на пръв поглед изглежда случайно, е само малка част от реда, който съдържа хармонията на света. Тези хронологични поредни структури, които се намират, от една страна, в слънчевия ритъм на мировата година, са отразени в множество религиозни и светски обичаи, както и в изкуството, например, в музиката с нейната пълна координация на числовите трептения и ритми.

Франк Майер

Франк Майер работи като лекар в Нюрнберг. Основната област на работата му е антропософската медицина и акупунктурата, както и интегративната терапия на рака, саморегулацията и хрономедицината

Коледният празник е познат навсякъде в най-древните мистерии на всички религии и винаги е бил празнуван. Той не е просто външен слънчев празник, а празник, водещ човечеството до съзерцание или поне до предчувствие за извора на битието. Бил е празнуван от най-висшите посветени на мистериите всяка година, когато Слънцето най-слабо изпраща силите и топлината си към Земята. Празнуван е бил и от онези, които още не са могли да вземат участие в целия празник, а са изживявали само външния картинен израз на най-висшите мистерии. Тайните на мистериите са се запазили през всички времена и при всички народи са получили форма, съответна на различните вероизповедания. Коледен празник означава празник на Свещената нощ, тази Свещена нощ, която се е чествала във великите мистерии, когато инициаторът на достатъчно добре подготвени личности ги е довеждал до раждането на висшия човек в душата им; или когато – ако употребим един съвременен израз – в душата им се ражда живият Христос.”

Рудолф Щайнер GA 96

На Рудолф Щайнер

В твоя ясен поглед, в него себе си лоя.
В него необхватното отново аз обхващам.
В него отразен аз себе си обичам.
В него отразен аз себе си приемам.

Твоя ясен поглед, с него аз потъвам,
изпълнен на блаженството в покоя,
на битието – във безкрайните простори,
на съвършенството във твоите простори.

Нас ни оплита слънчевата мощ,
изпълнена със неговите сънища.
А нашите души са като есенния дъжд,
прекъснал той сълзите помежду ми.

Горенето, музиката, озарението на очите,
във бездната, блещукаща от мълнии.
Горенето, музиката, озарението на очите
е все по-ярко, ослепително, огромно.

И ти, и аз сме сън прекипял,
разтопен в неизмерима светлина.

Срещнахме се зад границите на времето ние,
като деца щастливи, от съдбата приласкани.

Андрей Белый

АНТРОПОСОФСКИ ГРУПИ

ВАРНА

Антропософска група
„**Михайлова ковачница**“
Радослава Ангелова
тел. 0878 478 638

СОФИЯ

Група „**Михаил**“
Лалка Фингарова, тел. (02) 868 99 49;
0888 263 741

Група към обучението по
„**Антропософска терапия чрез
пеене**“

Ул. „Х. Димитър“ 13
Цветя Мишкова 088295 3550
Красимира Калчева 0878 909 312

Антропософски кръг „**Аристотел**“
Доц. д-р Иванка Кирова,
тел. (02) 831 78 74

Група „**Рудолф Щайнер**“
Александър Бояджиев
тел. 0888 406 095

Група „**Ариадна**“
Юлиан Андонов
тел. 088 662 6489

Група „**ЛОГОС**“
Константин Йорданов
тел. 0894 515 355

**Курсове по антропософска
социална арт-терапия**

За връзка:
Снежана Бечева 0887 049 946
Вихра Калапишева 0887 152 335.

СТАРА ЗАГОРА

Група „**Антропос-София**“
Дора Петрова, тел. (042) 643 500

Група „**Рудолф Щайнер**“
Георги Акабалиев, тел. 0878 398 509

Социална художествена терапия

„**Дъгата на Дочка**“
Дора Петрова, тел. (042) 643 500

Евритмична група „**Граала**“
Диана Демирева – 08875 59777

БУРГАС

Група „**Парсифал**“
Димитър Колев 0889 611 444

ЯМБОЛ

Група „**Светлина**“
д-р Ива Манева, тел. 0887 179 057

ПЛЕВЕН

Група „**Михаил**“
Моника Хаджиева тел. 0878 250 730

ПЛОВДИВ

Група „**Мани**“
Тони Кюмюджиян-0888992862
Мартин Атанасов-0883604339

Дарителски сметки

на Антропософското

общество в

България

BGL BG24UNCR76301075590031
USD BG10UNCR76301175509595
EUR BG07UNCR76301475508630

Георги Акабалиев – 0878 398 509
Александър Бояджиев – 0888 406 095

БЛАГОДАРИМ !

Скъпи приятели, уважаеми
читатели на „**Антропософски вест**“,
Всеки, който желае да изкаже мнение
или коментар по разискваните в
настоящия и бъдещите броеве на вестника
теми, може да ни пише на e-mail:
vestnik@aobg.org . **Очакваме ви.**
От редакцията

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Веселина Велкова
Цветя Мишкова
Христина Ангелова
Георги Акабалиев
Тел: 0897 728885
e-mail: vestnik@aobg.org
уебсайт: www.aobg.org

Отговорност за съдържанието на
публикуваните материали носят
единствено техните автори.

Този брой на „Антропософски вест“ е
изцяло подготвен, планиран и редактиран
от Кристина Димова